

౧౯౨౬

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6.

చెన్న పట్టణము 1919వ సం॥ ఆగస్టు నెల 19 వ తేదీ మంగళవారము

NO. 116

సంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర శ్రావణ మాస బహుళ అష్టమి.

సంచిక ౧౧౬

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయ వధులు.

బృహత్ మంజుష్టాదిక్వాద

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.

1/2 పాను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రప్రభ గుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వానవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.

1/2 పాను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయ భాషలో జరుపవలయును.

జాండా ఫార్మస్యూటికల్

పర్యవేక్షణ

ఆయుర్వేద యావధముల జేయువారు బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13

అమృతము నకు 1710

ఒక స్క్విజ్ మేడ్ కార్నిష్ బాయిల్ 18 గుట్టలు పరచుగలది. తెల రు. 8000

మై బాయిల్ కు తగినట్టి ఒక ఇంగ్లీషు మేడ్ స్ట్రీమ్ ఇంజిన్. తెల రు. 1500

ఒక స్క్విజ్ మేడ్ కార్నిష్ బాయిల్ 7 గుట్టలు పరచుగలది. తెల రు. 8000

డబ్బు, కాలికట్.

Apply to Dutts, Calicut.

చంటి బిడ్డ (1609)

ఇంక శిశువేషము, దాడి, పోతపాలు, బాల్యములు, శిశువుల నిరంకుశములు. డాక్టర్ ఆచంట - లక్ష్మీ శతీకాద బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎస్. గ్రంథకర్త. తెల రు. 1.

విజ్ఞానచంద్రికాబుక్ డిపో, మాంటూరోడ్, మద్రాస్.

1696 పాతెట్ గడియారము

మిగుల మేలైనది. అందమైనది. ఈ నెల లోపున తెప్పించుకొనువారికి ఒక ఫోటో టెక్స్ షాప్ లో సహ బహుమానము ఇవ్వబడును. గడియారము బహుమానముతో సహా తెల 8-0-0. మంజూగడియారం తోటాపట్ట సహ రు. 6-0-0

V. T. Amball & Co., Sowcarpet Post, Madras.

National Psycho Physical Culture University College.

WANTED - STUDENTS

Fees Moderate, Apply for Particulars to:- Prof. B. RAMAJOGA RAO, 255, Thambu Chetty St, (Upstair) Madras.

ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.

వివోదమైన గాలి తలగడలు.

పిటియందు కొకాయితొక్క మరచిలను తీసికొని వలసినవలె గాలిని నింపుకొని మరను మునుపటివలె పిసి.

శివ యెడల మిక్కిలి సౌఖ్య కరమైన కలదిం దగును. ఆ కర్మకలనము మరనుతీసి గాలినింకయు పోయినకే తెలులో గాలి పిటియందు గాలి యందుకొనవచ్చును. ఇది శిరోభాగ గలవారికిని, ప్రయాణికులకును రదితర ప్రవాహముననుగుణము మిగుల ప్రయోజనకరమైనది. ఒకసారి పరీక్షించి సౌఖ్యమును పొందు కలదిండు 1-కి అణాలు 0-8-0, రసాలభివ్య ప్రత్యేకము. (586)

చిరునామా:- ధనలక్ష్మి కంపెనీ, నెం. 6, వెంకటేశ్వర స్త్రీశిథి, సామలూరు పేట, మద్రాస్.

నవనవ ! పరిమళద్రవ్యముల రాజు నవనవ !

ఆటో డిల్ బహర్

మనోరమ్యముగాన కొంతకాల ముందునట్టి అత్యుత్తమ వాసనయును కలదు. ఆటో కహార్ సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము జాతీయాలేదు. వేతిగుడ్డలో గాలి చొక్కాయి వైదగాని 2-8 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన కనము మధ్యలోనుంటే యెంత శుభమయిన వాసనను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించుదు. ఇతర వాసనలు దీని నుండిగాని ఆటో డిల్ బహర్ యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈవనమే ఒక బుడ్డికి వ్రాసిపంపును.

తెల 1/2 డ్రాము బుడ్డి 1-కి రు. 0-8-0	వి. పి. చాం
,, 1 డ్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0	రు. 0-4-0
,, 1/2 అవున్సు బుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0	ప్రత్యేకము.

126 అద్భుత నివారిణి. 100

ప్రొఫెసర్ జేమ్సుగారి ఎలెక్ట్రో టానిక్ పెరల్స్

ఇది బలహీనులకును నీరనులకును మందు. నిద్రలేకుండుట, జ్వరము తక్కువగను, మెదడు దిమ్మగా నుండుట, కనియం చెంతమాత్ర మిచ్చ లేకుండుట, నిశ్చిత్తువ, బలహీనము, ఆయాసము, శుక్ల నష్టము పోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు, గృహస్థులకు, వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు మొదలగువాటికి ప్రశస్తమైన మందు. బలమును గలిగించును. అనేక వేలమంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నిపుకూడ నేటిదినమే ఒకబుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు ఒకమారు పరీక్షించుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రు. 1-4-0
40 ,, ,, ,, 2-0-0

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు టెమికల్ కంపెనీ, నెం 155, నామ్మావనీడు పేట, బొంబాయి.

స్వల్పము ! సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే !! గుణ మధికము !!

పంచభాషను చూచికొనిన మోసము కలుగదు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమోషధము.

తలనొప్పులమాన్యును. కాయపుష్కలభావును. పార్శ్వపుష్కల భారదోలును. పోట్లను పోగొట్టును. ఇది యది యననెల నకలదికమైన శొష్ణులకు నంజీవికంటిది. వనమాలికలచే హిందూక్షేమందు తయారు చేయబడు మంచిమందు. దీనిని విశేషములలోని అనేకులు వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారిచే కలహములు యోగ్యతా క్రమము పొందియున్నది. అన్ని దుశాణములలోను విక్రమగలదు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు.

తామర తైలము

తామర, తీట, పినుగగట్టి, దురద, ఉంకరములవంటిచుట్టు, రసికాదుట, వెంట్రుక లూడిపోవుట మొదలగు చర్మరోగములను శాశ్వతము చేయుగలదు. రాజారాణి బొమ్మను చూచికొనుట మంచిది. తెల 0-8-0 అణా మాత్రమే.

మోహినీ తైలము

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. 5 కులములు నూనెగల సీసా 1-కి రు 0-12-0.

దంత చూర్ణము

కంటి నొప్పులకు దివ్యవధును; నుతననగలియుండును. నర్మసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది. దర్శి 1-కి తెల 0-2-0; 12-కి రు 1-2-0 అ.

అమృతాంజనము డిపో,

109, ఫ్రెరిరోడ్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి. 6, తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు.

స్థానికాది వార్తలు

తెలకునిది:—ఈనెల 250,000 రూపాయల మొత్తమునది.

పల్లెసీట్టిబోర్డు:—చెన్నైలోని పల్లెసీట్టిబోర్డు ఈనెల 28 వ తేదీ కనీసము నాడుదయమున 8 గంటలకు సభ జరిగినది.

వైమానిక పాఠశాల:—ఈనెలలోని లా రెన్సు మెమోరియల్ పాఠశాలకు వైమానికవిద్యకు శేర్మట కేర్నటులను చేయుటకు దొరతనమునా రాలొందించుచున్నది.

జగన్నాథభక్తసభ, ప్రహ్లాద చరిత్ర:—ఈనెల 20 వ తేదీ బుధవారమునాడు సాయంత్రము 4 గంటలకు ఎగ్జిక్యూటివ్ సీనియర్ కమిషనరీ 4/4 గృహమున బ్రహ్మచరిత్ర చదివబర భాగవతము (మాన్వదీ) ప్రహ్లాదచరిత్రను గూర్చి కాలక్షేప మొనరించెదరు.

దొడ్లవేంకటాచలయ్యగారు:—వీరుసంధివార్త కల్పి:లోని, తమస్నేహితులకు, ఉద్యోగస్థులకు తదితరులకు, నిందుచేసిరి. భోజనానంతరము, కె. విశ్వనాథయ్య ఎల్. అంజయ్యగారు సభ విశేషములను గూర్చి మాట్లాడిరి.

నిన్ను జాత్యుద్ధారక సంఘము:—ఈనెల 20 వ తేదీ బుధవారమునాడు ఉదయము 8 గంటలకు బ్రాహ్మేవాసపండి చెట్లో సి. వెల్మరాజమొదలయ్యగారి ఆధ్వర్యమున క్రింద సభ జరిగినది. ఎం. జే. శర్మ (మధుర) గారు విద్యుత్తుగూర్చి యుపన్యసించెదరు.

పోర్టు బ్రెయిరులు:—ఈనెల 21-వ తేదీ గురువారమునాడు 9 గంటలలోపుగా రిజిస్టరీపుక్తరములను 9-30 లోపుగా రిజిస్టరీలేని పుక్తరములను సాయంత్రము 6 గంటలలోపుగా పోర్టుల మెయిలు పుక్తరములను జనరలపోర్టుకు పంపవలెను. తక్కిన పోస్టాఫీసులవేళల యా పోస్టాఫీసులవారి నడిగిన తెలియని రాజధాని పోస్టుమాస్టరుగారు సరిచేసిరి.

శ్రీజయంతి ఉత్సవము:—చెన్నైలోని నెల్లూరు నిమేట వరదా ముత్రియప్పక వీధి 97-వ నెంబరు గృహమునందు 1919 నెంబరు ఆగస్టునెల 20-వ తేదీ బుధవారము ఉదయం 4 గంటలకు శ్రీకృష్ణమూర్తికి తిరువారాధన ఆలంకారములు, తోడనే భజనగోష్ఠిలో తిరు వీధిపురప్పాడున్న నాటి సాయంత్రం 6-గంటలకు శ్రీభగవదుపాసనసభయు, సెక్రెటరీ బ్రహ్మకవి బాలకృష్ణయ్య అయ్యర్ వారి గోష్ఠిలో భజనయు జరుగుటను.

చెన్నైపురిముద్రణాలయోద్యోగీయులసంఘము:—వై సంఘమువారు ఈ ఆగస్టునెల 20 వ తేదీనాడు సాయంత్రము మాంబురోడ్, మన్నార్లస్వామిగుడిలో 6 గంటలకు సభ జరిగెను. సి. రాజగోపాలాచార్యులవారు, జి. పారిశ్వర్యవ్యవస్థాపక కమిషనరు, జి. జి. లాల్మోహనుడొరమొదలయ్యగారు, ఎం. ఎన్. కులకర్ణి అయ్యర్ గారు, టి. ఎన్. సత్యేశ్వరమొదలయ్యగారు మొదలగు ప్రముఖులు “తనివాండ” విషయమై చర్చించెను. అందరను విశ్వయః బాగ్ధికులు.

ఆంధ్రీయహా సభాధ్యక్షుడు:—ఈ మాసంతమున జరగనున్న ఆంధ్రీయహాజనసభకు, శ్రీయత గాడిచెర్ల వారిశ్వరయ్య రావుగారి సభ్యత్వముగా బడయుటగుట కెంతయు సంతకము. తోడూరలో స్థాపించియుండు బ్రాహ్మణులు నిలయ ప్రతేక మహాత్మ్యవ సందర్భమున నీమహానీయుని తో మాట్లాడియి భాగ్యము నాకు చేరవారిది. ఈమాసపున స్వాగత్యము, కార్యక్షేత్రంబరత్యము, వరార్థహితము, మాన్యగు సోశియ నభూమిలయల సమర్పించు దగినది. ఈ మహానీయుని యధ్యక్షతన ఆంధ్రీయహాజనసభ జయప్రదముగా గొనసాగు గాక!—దాసరాజు నారాయణరాజు, శ్రీనివాసరావు కండీక.

చెన్నైపురి ఉత్సవ సంగ్రహము:—ఈనెల 11 వ తేదీ సోమవారమునాడు రాత్రిబహదరు జి. నారాయణస్వామి శ్రేష్ఠిగారి ఆధ్వర్యమున రామానుజ మాతము (111 వరదా ముత్రియప్ప వీధి బాద్మియపుడు) నందు సభ జరిగెను. కర్మములు తురియ్యచున్నవి. ఎం. జి. శర్మగారు మాట్లాడిరి. తదితర కార్యక్రమములకు వసులకు తెలిసిరి. పుక్త్య సరిగా ఎండుకులేదు. పుక్త్య పాలములలో నీరు నిలిచినది. కాలములలో గూడ నీరునిలిచినదిగాన నిక పుక్త్యకుంటసాగదు లై నెన్నెదరులకు గత రెండుసంవత్సరములనుండియు చాల నవ్వులు కలిగినదని పాల్కు కమిషనరు గారికి వ్రాయుటకు తీర్మానించబడినది. చెన్నైకాంగ్రెస్ శ్రేష్ఠిగారు మానరీ ప్రజ రుగము టి. శ్రీనివాసునాయుడుగారు సమాకార్యదర్శిగను నియోజింపబడిరి.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము. ఎం. ఎల్. డిగ్రీవరీక్ష. బ్యాచిన్ (ప్రొడెక్షన్—అందరు తప్పిపోయిరి. కాంట్రాక్టు 18, 21, 22, 23. హిందూ, మహమ్మదీయ లా 26, 27, 31, 32, 36 (2 వ క్లాసు.)

పుత్తంతుములు (0) ఇంగ్లీషు మెయిలు తపాలను గొంపోవుచున్న “నెల్లూరు” స్టీమరు 18 వ తేదీ సాయంత్రము బొంబాయిలో బయలుదేరెను.

క్రిందటి నెల 31 వ తేదీ ఇంగ్లీషు తపాలా తీసికొని వచ్చుచున్న మార్గాస్టీమరు సోమవారమునాటి సాయంత్రము 7 గంటలకు బొంబాయి చేరెను.

కంత్రివార్తా ప్రకటనము:—జర్మనీ, ఆస్ట్రీయా, పోర్చుగలు, స్వీడను, జపానువేళల కంత్రి కంత్రివార్తా మార్గముల వై నిరవరకుండు నియమములు తొలగింపబడినవి. జర్మనీకిని జర్మను ఆస్ట్రీయాకును బంధము కంత్రివార్తల లండను మార్గమున పోవలయును. వాటికి మాట 1-కి 1 రూపాయికి అనాల చొప్పున అనగా మునుపటికంటె 4 అనాల అధికముగ చార్జీ చేయబడును.

కాలారెయిలు శేసు:—కాలాకర్ణ రెయిలు బండ్లనుపట్టాలనుండి తప్పించిరి కొంతమందిమీద చేయబడినశేసు 18 వ తేదీని ప్రార్తియ్యెను. ముద్దాయిలందఱును తీసింపబడిరి. రాజుమహాసింగుగారికి 7 వత్సరముల కఠినశిక్ష వింపబడినది. అబ్దుల్ మల్లిక్, గులాముచమ్మను గారలకు 10 సంవత్సరముల కఠినశిక్ష విధింపబడినది. అబ్దుల్ హమీదుగారికి అయిదు సంవత్సరముల కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

బొంబాయి రాజధాని మహమ్మదీయ విద్యార్థిసభ:—బొంబాయి రాజధాని మహమ్మదీయ విద్యార్థుల ద్వితీయసమావేశము 17-వ తేదీని ప్రానాలోని మాయాను మందిరమునందు జరిగెను. కృతసాయకకాలాల (ప్రిన్సిపాలు జే బి. నైటు గారు సభాధ్యక్షత వహించిరి. వారు విద్యకుగురించి ఉత్సాహినించిరి. జీవిత సమస్యలను పరిష్కరించుట కుపయోగపడని విద్య విద్యకానేరదు. మహమ్మదీయులలో వీధలయందు విద్యాభిలాషను కాలేజీ విద్యార్థులు కలిగింపవలయును. శ్రీమదిద్య సభ్యునించుటమంచిది. కలిగియున్న వారు విశేషసంచారము చేయుట యుక్తము. ఆనరలు భానుబహద్దరు ఇబ్రహీంగారిపై యుపన్యసించిరి.

క్రిందటి ఆదివారమునాడు రాయలసాదన ద్వారక నాథుగారి యాజమాన్యమున వీరభద్రరాష్ట్రీయసభ దిర్భంగలో నమావేశమయ్యెను. 180 గురు ప్రతినిధులు వచ్చిరి. వారిలో 60 గురురయలులు. ఇప్పటిలో సంస్కరణములవట్టును నిరాకరించుట ఆర్యసభ్య చేసికొననంతటి వివేచనముగ నుండు నని చెప్పి కంబాలురాష్ట్రీయలో వైకాకానము నుపయోగించుటకు అసమ్మతి తెలిపిరి. పిమ్మట సభకు పూర్వార్థవిద్యను గూర్చియు, వీరభద్ర ఆంజ్మునుగూర్చియుచెప్పెను. మరునాడు గూడ సమావేశమున కర్మ్య లవేకతీర్మానములను జేసిరి.

దక్షిణాఫ్రికా తిగాయిదాలనుగూర్చియు, కంబాలుఅల్లరులను గూర్చియు, రాలతుకాన న మా గూర్చియు ఇంక ననే కాంక్షములను గూర్చియు తీర్మానములు చేయబడినవి.

యూరజన్ క్రైస్తవసంఘము:—ప్రానాలోని యూరజన్ క్రైస్తవసంఘపు వార్షికసభ 17 వ తేదీని కాననభూమింద రములో జరిగెను. గవర్నరు సర్ బార్ని లాయరుగారు సభాధ్యక్షము వహించిరి. చాలమంది సంఘమువారు చేయుచున్న పనులనుగురించి మాట్లాడిరి. ఆరంభము మేజరుజనరలు జి. సింగ్సుగారు సంవత్సర కార్యక్రమంగిహమును తెలియజేసిరి.

యూధ కాలములో సంఘమువారు చేసినసేవను ఆనరలు రాబర్టుసర్ గారు జ్ఞాపించిరి.

డిస్ట్రిక్టుజడ్జి పెన్సిలూగారు భవననిర్మాణమును గురించిన చరిత్రయును సభ్యుల సంఖ్యను వివరించిరి.

సంఘమువారు చేసిన కార్యమును జ్ఞాపించుచు గవర్నరుగారు మాడ నుపన్యసించిరి.

మేజరు పోర్టు, సర్ కోవాన్ జహంగీరుగారులకేసు:—బొంబాయి ఫిఫ్టుప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు ఆప్తముగారు 18వ తేదీని ఈ కేసు మరల విచారించిరి. విచారణారంభము కాక ముందు సర్ శివును లాల్ గారు కోర్టువారి అనుజ్ఞను బొంది పోర్టుగారినికోవాన్ జహంగీరుగారిని నియోజమానులు చే నెంజిరిరా యని యడిరి. ఆప్రక్కనుగుట న్యాయముకాదని పోర్టుగారు నిరసి. పిమ్మట మేజిస్ట్రేటుగారు రక్షకగా ఈకోర్టులో న్యాయము దొరకు నెడల నియోజమా చేయనని మేజరుగారు చెప్పిరి. జహంగీరుగారి భార్య కొంతసేపు విచారించబడినది. అనంతరము జహంగీరుగారి కుమారుడు పరిశీలించబడినది. అటువై జహంగీరుగారి అల్లుడు కరితీంపబడినది. కడపట చిరును లాల్ గారి కేసును 14 వ నెక్ మను ననుసరించి విచారించుటకు మేజిస్ట్రేటున కధికారము లేదనియు, జహంగీరుగారు మొదటి నుండి చివర వరకు ను కాంత భావమున మెలంగినియు తెలిపిరి. పోర్టుగారు తరపున్యాయ వాదిదీక్షజ్ఞుగారు కేసువిచారించుట కధికార మున్నదనియు, అనంతరముందు నెడల కానములను సరింపకలనననన స్థానిక పరిభ్రమమువారి నడుగుకలయును చెప్పిరి. రాబోవుబుధ వారమునాడు తీర్పుచెప్పబడును.

ప్రభుత్వప్రకటనము:—బాకారునందరి (రిటైరుమెంట్)ల క్రితపులకు జమమేమియు గలుగుచుండలేదు. 15 వ తేదీ తొలకుటోచియం దున్న మున్సికలమీద కుపాఖలు కల్పబడినది. 14 వ తేదీ నాటిరాత్రి 60 గురు చునూడులచే ట్రాంకుటారు కొల్లగొట్టబడినది. దోపిడీదారులు కొంత సామ్యము దోచుకొని పోయిరి ఆరుకనాటిరాత్రి గూడ వారు మరల నట్లుదోపిడి చేయబట్టించిరి. కానినెంట్ తరిమివేయబడిరి. వారిలో 6 గురు మరణించిరి. 11 గురుకు బెల్టులు తగిలినవి. మాతమువారి కెట్టివట్టుమును సంధించలేదు. తేరాజుకు ప్రతేకములో ఇల్లరదాడు లానరింపబడినది. ఇండోలాకు వాయుభాగమున కొన్ని మైల్లదూరమున మామూడు వైస్యములు విశేషముగ గూడినట్లున్నది. పోర్టు కాండిమానుకు వైస్యభాగమున కొంతమంది జట్టుదారు లింకను తిరుగుచు న్నారు. 9 వ తేదీని ద్రగ్గువైబడి దోచుకొనిన నులేమానుభేలు మాకలను వజీరును 16 వ తేదీని బొంబాయిలో కొట్టబడిరి. వారిలో 30, 40 మంది మరణించియుండు రని తెలియచున్నది. 15 వ తేదీని లోరకేయికి దక్షిణముం దున్న ద్యూకీని కొంతమంది జానుకునువ్యలు దోపిడిచేసిరి. 16 వ తేదీని వారిని కొంతమంది ఆక్రమణ వెనుదరిమిరి. పిమ్మట వైమానికులు వారిపై బొంబులనువేసి గ్యారవాయిదలేఖ వద్ద చెల్లచెదరుచేసిరి. భోప్రావ్యు కట్టుకొన 19 గురుసొం దువులను జవరలు వాదిరానుగారు మరల సమర్పించిరి.

ఉబ్బసము, మన్యపుజ్వరము

ఈవ్యాధులకు దివ్యావధము కుమారి ఆనవము

దగ్గు, రొమ్మపట్టు, గొంతు బొంగుపోవుట, మాట రాకుండుట, బ్రాంచిటిను, తెగనిదగ్గు, మన్నగు క్యాసకోక వ్యాధులన్నిటికిని సిద్ధావధము ఒకసీసా నెల రు 2-12-0 లు మాత్రము.

రోహితకాంక్షములు మన్యపుజ్వరము మన్నగు సన్నిజ్వరములు స్థిరభివృద్ధి కాలేయాభివృద్ధి కుపుపుబ్బులు మన్నగు వ్యాధులకిది మంచిమందు. ఒక సీసా నెల రు 2-12-0 మాత్రము.

డాక్టరు డబ్ల్యూ. ఎన్. డిగ్రీత ప్రానానగరము.

ప క ట న ము.

చేటిదినుము, శ్రీకృష్ణజయంత్యుత్సవమునకు గాను, మా కార్యాలయమునకు సెలవువిగబడును. కాన, చేటిదినుమపత్రిక వెలువడును. చేటిదినుము ప్రచురింపబడి వారపత్రిక, గురువారము నాడు వెలువడును — సంపాదకుడు.

ఆంధ్రపత్రిక

1919-వ సం॥ ఆగష్టునెల 19-వ తే॥

మంగళవారము.

మ న నా య కు లు.

రాజ్యాంగ సంస్కరణముల మూలమున, వైకుంఠ సురచేత జక్కు నని, మన నాయకులు కొందఱు అవ్వెదమనున్నారు. మా కేమింట సంస్కరణములు ప్రచురింపబడినపు డిట్టి పొర కాలువకే నానె, వీరు తమకర్తవ్యమును మరిచి, పిచ్చులు తెలివి దెచ్చికొనిరి. రాజ్యాంగసంస్కరణ విధాన మొకవేళ ప్రచురింపబడి, దేశమంతయు రాజ్యాంగాన్ని చక్కని నలుపుచుండ, ద్విభాషాసన ములు శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబడెను అపైన, దేశములో నబాజీలుగలయు, పంజాబునాయకులు కఠింశిక్షల కాలగుటయు, ఎల్లరకు దెలిసిన విషయములే. ఇట్టి విచిత్రపరిస్థితులు నాయకుల కొందరిలో నూతన ప్రత్యభిజ్ఞాన ముదయుంప జేసెను. రాజ్యాంగసంస్కరణములు మాత్రమే దేశమున మోస విషయజాలవలయు, భారతీయుల జన్మస్వాతంత్ర్యములకు కాపాటకీ సంస్కరణములు చాలియుండ లేదనియు గ్రహించి, తమ దృష్టిని కొంతవడి రాజ్యాంగసంస్కరణ మునుండి మరలించిరి. సంధి సఫలముగాగనే, నిర్బంధితులనేకలు వదలివేయబడుదురని ప్రచురింపబడెను. వీరియందు, రాజకీయసర్వధితులు తక్కువ యుండురని యాహింపబడెను. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిన లిస్టులో, దర్జి చెంచయ్య మొదలగు వారల నామములు గాల్పించక బోయెను. ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రకటనముందు, వీరి నామ ముదహరింపబడు నని తలంపబడెను. అట్టి యాశయు తుద కడియాపయ్యెను. చెంచయ్య గారి నింజలో విడిదిపెట్టుటకు వీరిలేదని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించినటుల, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తుదకు తెలిపిరి. సంగ్రామానంతరముగూడ నేరవిచారణ లేకుండ నిర్బంధమున నుంచుట కెట్టియవసరము గలిగెనో తెలియను.

దేశస్థి యిటులన్నను, మన నాయకులలో కొందరకు మాంటాఫర్డు లిల్లున కెక్కడ భంగము వాటిల్లునో యను విచారము దక్కు వేరొకవిషయము వారి మానసమునకు పొడగట్టుట లేదు. పంజాబుదేశస్థి గూర్చి సరియగు విచారణ జరిగినను జరుగకున్నను, ఇబ్బందిలేదు. వార్తాపత్రికా శాసనము రద్దయినను గాకున్నను, ప్రసక్తి లేదు. పోసి, సంస్కరణముల మూలమున నైనను, ప్రజలిట్టి శాసనముల తొలగింప నధికారము గలిగి యుండురా? ప్రస్తుత సంస్కరణము లట్టి యధికార మొసగుట లేదు. మన నాయకుల ఉపేక్ష భావము చేత, నిర్బంధ శాసనములు ప్రవేశపెట్టబడినవి. పంజాబు ప్రముఖులు కఠింశిక్షల పాలుయిరి. సంగ్రామ సమయమున నిర్బంధ

ధింపబడినవారు కొందఱింకను విడువబడలేదు. వార్తాపత్రికలు, ప్రెస్సుశాసనమునకు బలియగుచున్నవి. ఏ దెలుబోయినను సరియే, సంస్కరణపు చట్టము శాసనమున చాలు! అన్నియు చేకూరినటులనే ఎంచవచ్చును. ఇటుల బలికెడివారి మనోభావములను గ్రహించుట కష్టము. ఇటీవల డాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి యింటిలో జరిగినసమావేశమున, జన్మస్వాతంత్ర్య సంరక్షణమును సంస్కరణ శాసనములో పొందుపరపింపవలె నను సూచనకు సభ్యులు కొందఱింగీకరింపక బోవుటచే, జాతీయవాదులు సభలో నుండి వెడలిపోయిరి. ఈ విషయము, బహిరంగ రహస్యమే యయినను, కత్తికలకు తెలుకబడలేదు. కాని, బొంబాయి క్రాంతికలు పత్రికా విలేఖరి మాత్రము దీనిని బయటపెట్టెను. ఆంగ్లో హైద్రాబాద్ పత్రిక లీ వృత్తాంతమునకు సంతసించుచు, చందమామ దెచ్చుని పిల్లలవలె పోసి పెట్టవలదని, భారతీయులకు హితము గఱపవలె.

మద్రాసు మొయిలపత్రిక యావిషయమై వ్రాయుచు “బొంబాయి క్రాంతికలుపత్రికా విలేఖరి, డాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారింట జరిగిన సభ విషయమై, మరుగును తొలగించెను. ప్రచురింపబడిన కార్యక్రమముబట్టియే, రాజకీయ సంస్కరణలో వైకమత్యము ప్రబలలేదని స్పష్టమయ్యెను. క్రాంతికలు పత్రికా విలేఖరి తెలిపిన వృత్తాంతము నిజమగుచో, సభనుండి ప్రారంభముననే జాతీయవాదులు వెడలిపోయిరి. లిఖరలు లీగువారు సంస్కరణశాసనమున జన్మస్వాతంత్ర్య సంరక్షణమును జేప్పవలె నను ప్రతిపాదనమును నిరాకరించిరి. జన్మస్వాతంత్ర్యసంరక్షణము లేది, సంస్కరణములు నిరుపయోగము లగునను బొంబాయి క్రాంతికలు విలేఖరి సిద్ధాంతమును విమర్శించుట కిప్పుడు పూసము. కాని, యిట్టి పిచ్చి కోర్కెలకు తాముగీకారము దెలుపమని లిఖరలు లీగువారు దెలుపుటచో, మిగల దూరదృష్టిని కనుపఱచిరి. ఇందు విషయమై సందియమున్నచో, జన్నాగారికి నమాంటాగుగారిచ్చిన మండలింపు జూదిన, ఇది అత్యుక్త తొలగిపోవుచు. జాయింటు కమిటీయెవరు చందమామ నియ్యమని విలపించుటచే నేమాత్రము లాభము గలుగదని, ఈవిందర్భము తెలుపకయే తెలుపుచున్న” డని సంతసించుచున్నది. సంస్కరణముల విషయమున నయినను, ఆంగ్లో హైద్రాబాద్ పత్రికలకు పట్టు విడుపులు గలవు గాని, జన్మస్వాతంత్ర్యప్రదానము విషయమై మాత్రము, ఈ పత్రిక లనుమాత్రమయినను తమ కట్టుదలను విడనాడవు.

మన నాయకు లీ రహస్యమును గుర్రెరుంగవలెను. జన్మస్వాతంత్ర్యము, లేఖన స్వాతంత్ర్యము, నేరవిచారణ జరుగనిది శిక్ష విధింప గూడదను నియమము, శాసనములందు జొప్పించబడవలయును. అధికారుల విచక్షణ కీ ముఖ్య విషయములను విడుచుచో, నట్టిముక్కవాటిల్లునో, ఇదివరకే తెలిసివచ్చినది. సంస్కరణపు చట్టముక్రింద, గవర్నరులకుండెడి సర్టిఫికెట్టు అధికారమువలన, ప్రస్తుతొక ద్రవ మింకను హెచ్చితీయను. సందర్భముల నన్నిటి గమనించి, మననాయకులు తమదృష్టి నొకమారు నలుగడల ప్రసరింపజేయుట అవసరము. రాబోవు శనివారమున జరిగెడి ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభలో నీ ముఖ్య విషయము గూర్చి యోచించుట, సభ్యుల విధియే యున్నది. ఆంధ్ర మహాజనులు, తమ భావముల నసందిగ్ధముగ వెల్లడించుట ముఖ్యము. లేనిచో, మార్గే సంస్కరణముల నాటివలెనే, పిచ్చుట పశ్చాత్తాపము జెందవలసివచ్చును. జన్మస్వాతంత్ర్యముల గూర్చి మాత్రమే గాక, ఇతర విషయము లనేకముల గూర్చి, మన

నాయకు లుపేక్ష వహించుచున్నటుల నీ వారపు ఇండియాను సోషలు రిఫార్మరు పత్రికలో నొకటిర వ్యాసము ప్రచురింపబడెను ఆ వ్యాసము మన నాయకులు శ్రద్ధతో చదిచుట యవసరము. రూటరు తంత్రీవార్తలలో నడియో నొక శాఖలో ద్యోగుల వేతనములు వృద్ధిజేయబడెనని టిప్సా తరుచుగ ప్రచురింపబడుచున్నది. ఇదివరకే పుష్కలముగ వేతనముల సనుభవించుచున్న వారికే, వేతనాభివృద్ధి గావించబడుచున్నది.

మాంటాగుగారిని, కామయ్యసభలో నొక సభ్యు డివిషయమై శ్రద్ధించుచున్న వేతనములను వృద్ధిజేసితిమియో లేక ఇండియా ప్రభుత్వపు నూచనలకొరకు వేదియన్నామనియో మాట్లాగుగారు తెలుపుటయు, తరుచుగ సంభవింపబడుచున్నది. అంతయుగాని, భారతీయుల యభిప్రాయము తెల్పియో కనుగొనుటకై నను ప్రయత్నములు జరుగుటలేదు. పోలీసు కాఖ్యారీ జీతములు వృద్ధిజేయబడునని ఒకడినమునను, వైద్యశాఖవారి జీతములు వృద్ధిజేయబడునని మరొకడినమునను విద్యాశాఖవారి జీతములు వృద్ధిజేయబడునని వేరొకడినమునను, సివిలు సర్వీసువారియొక్కయు సైనికోద్యోగులయొక్కయు జీతములు వృద్ధిజేయబడునని ఇంకొకడినమునను, వివరింపబడుచున్న అంతయుగాని, ఈ కాలకపుటవలననో నూరు రూప్యములకు పోవుగ జీతముల దెచ్చికొనెడి వారికిదిని చక్కబరచుటకు తగిన ప్రయత్నము జరుగుటలేదు. ఆంగ్లో దేశమునం దెక్కడను ఉన్నతోద్యోగుల వేతనములను వృద్ధిజేయవలయునను, మొరలు వినబడుటలేదు. నిరాధారులకు జీవనము గల్పించుటకు మాత్రమే నిపు డిండియా ప్రభుత్వములు జరుగుచున్నవి. మామూలు దినములలో నెట్టి విషయములు మన నాయకుల దృష్టి నెక్కువగ నాకన్పించెనే గాని, ఇప్పు డిట్టి విషయములకు విశ్పాద మొనరితుచో, రాజ్యాంగ సంస్కరణముల కెట్టి యుపద్రవము నెట్లునో యిది, మన నాయకులు మోసముడ విహించి యున్నారు. ప్రజాభిప్రాయము వెలువడకుండనే, అనేక మార్పు లిటీవల జరుగుచున్నవి. రాజ్యాంగ సంస్కరణములకొర కిట్టి నష్టములకు పాల్పడుట భావ్యమో కాదో, రాబోవు ఆంధ్రసభలు విచారించవలసి యున్నవి.

సింహాశద్వీపము : హిందూదేశపు కూలీలు

సింహాశద్వీపమునకు వెడలెడికూలీలు స్వేచ్ఛాపద్ధతిపై వెడలుచున్నను, యజమానుల హస్తములలో వారనేకబాధలకు లోనై, దాష్ట్యమునుభవించుచున్నారు. ఇంకొకరు, సింహాశద్వీపములో ప్రబలుచున్న శాసనములే ముఖ్య కారణము. సేవకునిస్థితి నీ శాసనములు కంటకపరచుచున్నవి. సేవకుడు స్వల్ప ప్రమాదమునకు లోనయినను, కారాగృహశిక్ష ననుభవించవలసి యున్నది. ఋణములకు సంబంధించిన శాసన మతి కఠినముగ నున్నది. సింహాశద్వీపమునకు, మద్రాసుకూలీలు వెడలనిది, వరులు జరుగవు. అందుచే, నటులయినను మద్రాసు కూలీలను సంపాదించుటకు సింహాశపు తోట యజమానులు ప్రయత్నింపక దప్పుదు. ఇట్టిస్థితిలో, కూలీలకు తగిన సౌఖ్యముల నొసగిన లేవు, సింహాశద్వీపమున కంపుట కంగీకరింప మని, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు స్పష్టముగ తెలుపవచ్చును. మద్రాసు ప్రభుత్వము వారితో, సీలోను ప్రభుత్వపు రాయబారు లిటీవల కొందరేలేంచి, సుప్రసించి యుండిరి. ఇందలివివరములు బయల్పడలేదు. కాని, సింహాశ

ఆంధ్ర రాష్ట్రమున భ

ఈ నెల 23, 24 తేదీలుందును,

ఆంధ్ర మహా న సభ

23, 24 తేదీలుందును, అనంతపురమునందు సమావేశమగును.

ఆంధ్ర మహాన సభకు సంఖ్యలతో నభల నలంకించి, వాటిని జయ ప్రదముగ జరిపి వస్తామి.

దీక్షా పు అట్టాల్ని జనరలగు గొల్లనుగారిచే తయారు చేయబడిన సూచనలు మద్రాసు మెయిలు కమిషన్ లో ప్రకటించబడెను. తేదీలు 23, 24 నాకదాని నెలకొల్పవలయు నని సూచించబడినది దీనిపై కంట్రోలరీ క ర ధ్య యు లు గ నియమించబడిరి. గవర్నరుగారు 12 మంది కఠినిముగాని సభ్యుల తో తమకు నెలకొని ఉన్న కొకభాగమును స్థాపించ వచ్చును. యజమానులందరును రిజిస్ట్రేషన్ కాలము ను. తనవద్ద పనిచేసినది రి సౌఖ్యమును మెంపొందించుకు పూచీ పడిన యజమానులను రిజిస్ట్రేషన్ చేయకుండ, అధికారులు నిరాకరింప వచ్చును. ఇకముందునుండియు లైసెన్సు బొందిన ఏజెంట్లు మాత్రమే, కూలీలను ప్రోగ్రెస్ చేయవచ్చును. కూలీలను కొన్ని రేపుకట్టడము ల మిగులనే తీసి కొనిరావలయునని, నిర్బంధించబడును. ముఖ్యాధికారిని కొంతవరకు తగ్గించవలెనని సూచించబడినది. ఈక్రొత్త సూచనలు, కూలీల కష్టముల నెంతవరకు నివారించినో, వేరొకమారు చర్చించెదము.

ఆంధ్రులు: జిల్లా మునసిఫ్ ఉద్యోగములు.
జిల్లా మునసిఫ్ ఉద్యోగములను నిర్ణయించుటకు, హైకోర్టు న్యాయాధికారుల లిటివల్ గూడిరి. ఆంధ్రదేశమునుండి అర్హులగువారల నుండి దరఖాస్తుల నేకములు వచ్చి యుండెను. దరఖాస్తుల బెట్టింగులలో న్యాయవాదుల నేకులు గలరు. న్యాయమూర్తి సహజవర్ణులగుట, ఉద్యోగుల కట్టికను తయారు చేయు భారము వహించినటులు తెలిసెను. తుదకు నిర్ణయించబడిన వారిలో, ఆంధ్రదేశపు వారత్యల సంఖ్యలకు మాత్రము గల రని, తెలియుచున్నది. మాకు తెలిసిన వర్తమానమే: జమగూచో, హైకోర్టువారి నిజ యము న్యాయవాదులకును, అందు ముఖ్యముగ నాంధ్ర న్యాయవాదులకును ఆశాభంగము గలిగినకపోదు. మునసిఫులు ఉద్యోగములకు, ఆంధ్రదేశపు వారత్యల సంఖ్యలకు వలన, అనర్థముల నేకములు కలుగుచున్నవి. కోర్టులలో వ్యవహార మంతయు చాలవరకు తెలుగుభాషలోనే జరుగుచుండును. వాటియందు సాంకేతికతముల నేకములు వాడబడుచుండును. ఆంధ్రదేశపులకును సహాధికముగాజాలవు. "ఇట్లంటి" మొదలగు వాచారములు ప్రత్యేకముగ నాంధ్రదేశమున మాత్రమే వ్యాపించియున్నవి. ఆంధ్రదేశపు లీయాచారములను తిన్నగ గుర్తించబారు. జానపదుల నేకులు కోర్టులలో సాక్ష్య మిచ్చుట కే తెలిసినపుడు, వారు వాక్రుచ్చెడి దేశీయములు, ఆంధ్రదేశపులగు మునసిఫులకు తిన్నగ తెలియక బోయినను తెలిసినటులుగ నటించి సాక్ష్యము నెటూలో వ్రాసికొనెడి వారు లేకబోలేదు. ఇట్టిస్థితిలో, సమర్థులగు ఆంధ్రులీ వదపులకు తమదరఖాస్తుల సంపీయుండ వాటి నన్నిటిని త్రొక్కివైచి, ఆంధ్రదేశపులకు ఉద్యోగముల నిచ్చుట ఏటి న్యాయమో తెలియకున్నది. ఆంధ్రదేశపు న్యాయవాదుల సంఖ్యము లీ నిషయమై తమ దృఢముగ నసంగతి చెలిపి, ఆంధ్రులకు గలిగిన అన్యాయమును వెల్లడిపరచుట యవసరము. ఆంధ్రు లిట్టి యవకాశములను జారవిడుచుచో, వారు త్వరలో నభివృద్ధి గాంచబారు.

సర్ ఆలీ ఇమాముగారు
సర్ ఆలీ ఇమాముగారికి, ఉద్యోగధర్మమును వదలుచున్న సమయమున, విం దొనగ బడెను. వారపు దుకున్యసించుచు "ప్రత్యేకాభిప్రాయప్రకటనములకు కొంత విలువ యున్నను, నిండురొట్టె లభించకున్న నరొట్టెనయినను స్వీకరించుట వివేక" మని నుడిచిరి. ఇందుపై ఇండియను సోషలిస్టుల వ్యతిరేక యిటుల వ్రాయుచున్నది:
"సర్ ఆలీ ఇమాముగారిపై మాకు గౌరవ భావము కలదు. అరొట్టె ఏమీలేని దానికన్న మంచిదేమయినను, అరాయిలోగాని, నిండు కాతితోగాని, లాభ మేమాత్రము లేదు. ఆహారము నడుగువారికి రాతని జాపిన సందర్భమువలె, ఇండియా క్రభుత్వపు సూచన లున్నవని, సర్ శంకర్ నాయుడుగారు యభిప్రాయము. ఆలీ ఇమాముగారు సిమ్లాను విడిచిపెట్టుచున్నపుడు, వేటు విధిముగ ముటూడి యుండలేదా? భారత్వము నభ్యుని కష్టపెట్టినా వీరపుడు వివరించియుండిరి. హర్దిజి క్రభుత్వగారి తోడ్పాటు లేకుండినచో, తన స్థానము సహనయోగ్యమై యుండెడిదాదని, ఆలీ ఇమాము గారు తెలిపియుండిరి. హర్దిజి క్రభుత్వ రాజకీయ భిగనుండియున్నచో, ప్రాయశః శంకర్ నాయుడు గారు భిన్నాభిప్రాయమును ప్రచురించియుండెడివారుగారు. తమయద్యోగము ముగియువరకు, పనిచేయుచునే యుండెడివారు. మార్గలలా సుజాబులో పరిపాలించబడుచున్నపుడు, సర్ శంకర్ నాయుడుగారు స్థానమున, ఆలీ ఇమాము గారుండియున్నచో వారేమి చేసియుండెడివారో యని కనుగొనుటకు మాకు వింత పొడము చున్నది."

రా.బ. కూర్మావెంకటరెడ్డి నాయుడుగారి సూచనలు బొంబాయి క్రానికలు వ్యతిరేక ఇటుల వ్రాయుచున్నది:
"క. వి. రెడ్డి గారు, బ్రాహ్మణేతరలందరకు ప్రతినిధిని పంపింపబడుచున్నది. ఇందుకు ఆధారముగలదో తెలియదు. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము లేనది, సంస్కరణము లంగీకారములు గావని వారు నుడిచిరి. ఇంతకున్న, ఇటీవల మద్రాసులో జరిగిన ఎన్నికల సంఖ్యను మీరు వివరించి యుండి బాగుండెడిది. బ్రాహ్మణాధిక్యము జరుగు, బ్రాహ్మణేతరుల అధిక్యమే వీటిలన గప్పియున్నది. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము బ్రాహ్మణులకే అవసరము. అయినను, బ్రాహ్మణులు దానిని కోరుటలేదు. బ్రాహ్మణాధిక్య మునది కత్తిక కథ. వర్ణ విభేదపు ఇబ్బందులు తెలుసుచున్నవని, రెడ్డిగారు తెలిపి, వర్ణ భేదమునై తమ యద్యమును సాధారణమయి రెడ్డి గారి వర్ణముననే యిట్టి ఇబ్బందులు పొడనూపుచున్నవి బ్రాహ్మణేతరులు దుష్ప్రకృతి నొకకాని లేవనీరి. దాని నడచుటకై, వారే క్రయత్నించుట భావ్యము."

సూర్యులు కాలువ
ఇట్టి సంగ్రామనాక యొకటి, సూర్యులు కాలువలో మునిగిపోవుటచే, సూర్యులు కాలువ మార్గమున కడ్డు గలిగె నని, రూటరు చెలుపుచున్నాడు. సన్నటికాలువలో, మునిగిన నొకను తీసివైచి, మార్గనిరోధమును తొలగించుట చాల కష్టమయిన కార్యము. కాని, త్వరలో సినీరోధము తొలగింపబడు ననియు, రాకపోకలు తిన్నగ కొన సాగుననియు, యూహించెదము.

ఆంధ్ర మహాన సభ.

(ప్రచురము 1)

సప్తమ ఆంధ్ర మహాన సభ మ-రా-శ్రీ గాడిచెర్ల వారిచేర్చిన ఆంధ్ర మహాన సభ, 25వ ఆంధ్ర రాష్ట్ర మహాన సభ మ-రా-శ్రీ ఆచార్యుల గొల్లనుగారి అధిష్టానమున ఈ నెల 23, 24, 25 తేదీలు అనంతపురములో జరిగెను. అనంతపుర సంఘముల వారు ఆంధ్ర రాష్ట్ర మహాన సభకు సమన్లు కొని ఆ జాబితాను 22 వ తేదీలోగా మాట చేరువట్లు చేయవలెను. ప్రతినిధి గుఱులు ప్రతి సభకు 2 యు చొరకు రెండు సభలకు 1 యి ప్రతినిధి టికెట్టు కొనువారు రిక్తుల మాత్రమే చెల్లించువట్లు తీర్మానించడమైనది. ప్రతినిధులు తమ వరువులు, చెంబులుగై గాని తెచ్చుకొన ప్రార్థించుచున్నాము. ఈసభకు పురమండలమున జరుగును. భోజనపు యేర్పాట్లు పులవలివారిసత్రమున గావించబడును. సభా గృహమునకు సామీప్యముననే కొన్ని గృహముల బసలు అనుర్పబడినవి సభాసంబంధము లగు కార్యములన్నియు సంసిద్ధములు. ఆహ్వానసంఘమువారు ప్రతినిధుల విరివిగ కత్తురని ఆభిలషించుచున్నాడు. ప్రత్యేక సదుపాయముల గలవారు కార్యదర్శులకు 21 తేదీలోగా తెలియజేయవలెను. ఆహ్వానములు మాట తెలిసింకరింప ఆంధ్ర జిల్లాలోని ప్రముఖులెల్లకి బంపితిమి. ఒకచో అందనివారు మన్నించి సరికు దుడచేయ ప్రార్థించుచున్నాము. ఈ సభలయందభి మాములవా రెల్ల రావలెదము.

అనంతపురం. ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శులు.

* * * * *
2-వ ప్రకటన.

25-వ ఆంధ్ర రాష్ట్ర మహాన సభ ఈ నెల 23 తేదీ మధ్యాహ్నం 2 గంటలకు ప్రారంభమై జరుగును ఇది ముగియకనే సప్తమాంధ్ర మహాన సభ ప్రారంభమగును. ప్రీతి సభకు ప్రతినిధులుగాగాని ప్రేక్షకులుగాగాని యూరకనే రావచ్చును. ప్రేక్షకులు 0-8-0 రుతులు చెల్లించవలెను. రెండుకూరు నుండి 80 ని 40 లకు 80 ని 15 ని 29 లకు 80 ని 21 ని 42 లకు గుంజుట్లు వైపుండి 80 ని 6 ని 86 ని 11 ని 25 ని 0 ని 11 లకు రైలు అనంతపురం వచ్చుచున్నది.

ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శులు.

* * * * *
(ప్రచురము 3)

అనంతపురము గుంటకల్లు నుండి రెండుకూరు పోవు మార్గముననున్నది. గుంటకల్లు నుండి 48 మైళ్లు. ఈయూరియందు 8 కేల జరుగుచున్నది. రైలుస్టేషనుకు సమీపమున నూతన గృహములు ఇక్కడ కట్టుచు నిర్మింపబడుచున్నందున ప్రత్యేక వృద్ధికి రావలెను. మొదటి కరకతి కళాకాల స్థాపించబడుటనే నీయూరు ప్రాముఖ్యతవహించినది. విద్యము బాగుగ నున్నదని చెప్పకొనవచ్చును. నీటిసరియు కొంచెము బాగుగ నున్నదని చెప్పవచ్చును. ఈ యూరు నాగు పెద్ద పీఠము లలిగి చూచుట కందముగనున్నది. ఇచట రాబోవు జన పరిసరి జిల్లాకోర్టు, మునసిఫు కోర్టు స్థాపించెదరు. ఇచట రెండు పతనమండరములుగలవు.

(2) ఆంధ్ర మహాన సభకు ఇచట త్వరలో గూడబోవుచున్నది. చాల ప్రజేతములనుండి ప్రముఖులు సభల కే తెలురని తెలియచున్నది. తిన్నపట్టణమునకు సభలకొరకు ఈ తానూముగా పనిచేయువారు బహుకొలెదుండి యున్నాడు. వారు అత్యుత్సాహము లలిగియున్నాడు. ఆంధ్రప్రముఖులెల్లరు తత్వక సభల కలంకింతు రని ప్రజ అంగీకరించుచున్నాడు. ఆంధ్రోద్యమము ఈ జిల్లాలో బాగుగ వ్యాపించినదికాదు. ఆంధ్ర ప్రముఖులు సభకు 1,2, కోజులు నుండుగనే తత్వ ఉపన్యాసములనిచ్చి ఈ పురములోనే కడలికలింపిన బాగుగ నుండును. సభకు జయప్రదముగనే జరుగు సూచనలు పొడగట్టుచున్నది.

(8) ఆంధ్ర మహాన సభకు బందరు వాస్తవ్యులగు మోటుకల్లి రాజారావుగారు గాని, మద్రాసునుండి వచ్చు బాలాంకరపు శేషమ్మగారుగాని అభ్యుత్థులుగా కొరబడుదురట. ఈ సభ 24 తేదీన జరుగును. కత్తురగారి శతీయదిన ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగా నుండు రని తెలియచున్నది. ఈ యూర శ్రీలక్ష్మణము చక్కగ పనిచేయుచున్నది.
పురవాసి.

రా. బ. వీరేశలింగము పంతులవారి నిర్యాణము.

చెన్నపురి సంఘసంస్కరణసభ

నిన్న సాయంత్రము గం 5-30 నిమిషములకు ఆంధ్రప్రదేశ్ పాఠశాలలో కే. జే. రా. బ. వీరేశలింగము పంతులవారి సాంఘిక సేవసూర్య విచారించుటకును వీరి కొక స్వార్థక చిన్నమనుష్యునియగుటకును ఒక పౌరసభాసభయ్యయ్యెను. బహుళ సంఖ్యగల ఆంధ్రులను, సంఘ సంస్కర్తలను సభనలంకరించిరి. మా. జి. బి. పిట్టిత్యాగరాయశ్రేష్ఠిగారు, జి. బి. రఘుపతి వేంకటరత్నమాయాదుగారు. రా. బ. కంచస్వామిశ్రేష్ఠిగారు. ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు. ఎన్ సోమసుందరమిశ్రగారు. జి. రామచంద్రరావుగారు. మా. ఎస్. శ్రీనివాస ఆయ్యంగారు మున్నగు ప్రముఖులు సభ నలంకరించిరి.

మా. జి. బి. పిట్టిత్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారధ్యక్షత వహించిరి.

అధ్యక్షులు.

రా. బ. వీరేశలింగముపంతులవారి నిర్యాణముగూర్చి సానుభూతిని తెలుపుటకు నేటిదిన మిచట సమావేశమైతిమి. వీరు మహాసాంత్వనము కీర్తిశ్రేణులైరి. పంతులవారు నాకు ప్రിയ స్నేహితులు గొప్ప విద్వాంసులు. వీరు ప్రెసిడెన్సీ కళాశాల యందును, పండితులుగాను చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమున సభ్యులుగనుండిరి. వీరు బాల్యము నుండియు జేకేసేకై పాటు బడుచుండిరి. వీరు సంస్కరణప్రియులు; ప్రతిభా సంపాదకులు గొప్ప ఆంధ్రవిద్వాంసులు. సంఘ సంస్కరణము నందు వీరు యొనర్చిన ఘంకార్యములు జగదవ్యభాగ్యములు. వీరు ప్రమావాస సర చవాధురీణులు. వీరిభాష 2 మా ధారాభివ్రవది. పూర్వకవులరీతి కవితవలనను ఏక శబ్దమునకును సుఖ యోగింక సర్వజన గ్రాహ్యముగ నుండుభాషగా వివిధ గ్రంథముల రచించిరి. మహామహోపాధ్యాయ కొక్కొండ వెంకటరత్నము పంతులవారును గొప్పవిద్వాంసులు. ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీయందు ప్రధాన విద్వాంసులుగనుండిరి. వీరి కైతి నారికేళపాకముగ నుండిన కీర్తిపంతులవారైతి ద్రాక్షపాకముగ నుండిన. నీతిచంద్రికను రచించిన చిన్న శిష్యునిగాని మార్గమును ఆవలించి సర్వజనగ్రహ్యముగ గ్రంథములను ధారాళముగ వ్రాసిరి. వీరు రచించిరి. వీరి గ్రంథములు సర్వ జనులను ఆశించుటకు వీలైనవి. ఆంధ్రమాతకు జనించిన పుత్రులలో వీరు చాలగొప్పవారు. సంఘసంస్కరణమునందు ఆధిష్ఠియును మహాకార్యముల నలిపిరి. వీరు సంఘసంస్కరణమున ప్రారంభించినపుడు పూర్వాచారకరాయణుల ప్రతిభ చాలమోహముగానండిన. వీరినియు సంస్కరణోద్యమమును రూపుమాపుటకు వీరు శక్తిసంపన్నులై పనిచేసిరి. వీరు చనిపోవునప్పటికి 75 వత్సరములు కలవు. ఆంధ్రకవుల చరిత్రను తిరుగ వ్రాయుచు చనిపోయిరి. పండితులైగాక పామరులుగూడ వీరి గ్రంథమును రాగుగా చదువుటకు ఆర కాశము గలిగెను. సంఘసంస్కరణ సంబంధమున విశోధులు వీరి యుద్యమమును భగ్నులు చేయుటకు ఎట్టి ప్రయత్నములు చేసినను, ఆమోఘమును గార్యశీత బూని సహజకార్య కూర్చున్నతో వీరు సంఘసంస్కరణోద్యమమును ఉన్నకస్థితికి తెచ్చిరి. సభావేదికలందు "సంఘసంస్కరణము"ను గూర్చి ఉత్సాహించు వక్తలును వార్తాపత్రికలందు సంఘ సంస్కరణసమస్యను చర్చించు విలేఖనములు చాలవంది గలవి. ఇతరులకు బోధకములకందకును సమర్థులైగాని స్వయముగ వాదించువారిసంఖ్య అత్యల్పము. ఆధార్య సంస్కరణను కేంద్రములలో పంతులవారికి అగ్రస్థానమియ్యవలసియున్నది. కొందఱు పంతులవారివై మానవ్యపు వాదా తెచ్చిరి. ఆ కేసు నందు పంతులవారికి సంపూర్ణవిజయము చేకూరెను.

జి. బి. వెంకటరత్నము నాయుడుగారు.

జేకేమన పూర్వాచారకరాయణకర్త మిగుల తీవ్రముగ నున్న కాలమునందు సాంఘిక బహిష్కారమునకు వెరవక ఆంధ్రభాషలో తాను రచించిన గ్రంథముల మూలమునను మన శీవరములన జేకేమండలైదలను సాంఘికాభివృద్ధికి అనుకూల స్థితిగతు లేర్పడుటకు కారణభూతులైన కందుకూరి వీరేశలింగముపంతులవారి మరణమునకు భారతజేకేమనకు అపార నష్టము కలిగినదని ఈ సభ వారు మిగుల చింతించుచున్నారు. ముఖావియైన యొకమహనీయుని గూర్చి ఈభవమున ఉత్సాహింక గలుగుట గొప్ప అదృష్టముగా భావించుచున్నాను. భగవంతుడును అవతార పురుషుడును మనయొక్క

రాగును కోరుచుండు రని నమ్ముచున్నాము. అవతారపురుషులు జాతియొక్కయు రాజ్యాంగములయొక్కయు భావికాల భాగ్యోదయమును కోరుచుండురు. రసింద్రనాథ కవిశేఖరుడు తెలిపినట్లు భగవంతుడు ప్రజలను సృష్టించుటకు వినుటచేందలేడు. ప్రపంచమును సృష్టించుటయందే ఎక్కువ ముక్కుక కలిగియుండెను. సృష్టియందెట్టి మహనీయు లగుడుగ జన్మించురు. వీరిజీవనము పరిశుద్ధమైనది. జేకేసేవహోద్యమమైనది. ఈ రెండు సద్గుణములచేతను వీరు భారతీయులలో అగ్రస్థానము నాక్రమించిరి. ఆంధ్రజేకేమనందలి ఉత్తరజిల్లాలయందు నూతన జీవన మొదలుపెట్టినది. మనదేశమున గొప్ప అవతారపురుషుడు జన్మించలేదని సిగ్గుపడవలసిన అవసరము లేదు.

పూర్వము రాజమహేంద్రవరమునకు సమావేశమున నుండుటచే గౌరవింపది పూర్వాచారకరాయణులు దానిని పుణ్యక్షేత్ర మనుచున్నారు. వీరేశలింగము పంతులవారికి రాజమహేంద్రవరము నిలయగుటచే పుణ్యస్థానమని నే నూహించుచున్నాను.

పంతులవారు 1848 వ సంవత్సరమున జనన మొందిరి. ఆ సంవత్సరము జేకేచరిత్రలయందు చాల విఖ్యాత మైనది. వారు ఇరుగది రెండవ సంవత్సరము మొదలుకొని జేకేసేవయొక్కటకు ప్రారంభించిరి. 75 వ సం వత్సరమునకును అనేక కథలు జేకేసేవయొక్కటకు ప్రారంభమునందే సంఘ సంస్కరణ ఆద్యమును ప్రజలకు తెలుపుటకు నమకట్టిరి. ఎట్టి విప్లుమును తలపించినను నిత త్యాచురదక సహజస్వభావతో విరంతునివాచాము చేసి గొప్పవిజయము మొందిరి. మొట్టమొదట రాజమహేంద్రవరమున విరంతునివాచాము జరిగినపుడు కథావలనవై పురంధ్రులు పువ్వుల జల్లలేదు. కవితవల్లన పురుషులు కరణరాళ్ల చివరిరి. వీరు తమకీర్తి సంతయును వినియోగించి ప్రతిభావారము కార్యాచరణముచే జయించి సంఘసంస్కరణమున ఆమోఘముగు విజయమును పొందిరి. ఇందులకు వారికి జేకేవ్యవసాన మగుచున్న బలిపించిది వీరు సంఘసంస్కరణాద్యమును ఆనుభవమునందు పెట్టి పనిచేసిరి.

ఒకజీవమున పండిత ఈశ్వరచంద్ర విద్వాసాగరునితల్లి 9 వత్సరములకు చాలవిరంతువును ఈశ్వరచంద్రునివద్దకు పీసి కొనివచ్చి "ఈశ్వరా నీ వెన్నయో కాత్రులు చదివిరి. ఈయెక్కువ చచ్చువారిని విరంతువునకు పుర్యోవాచాము జేయుట కేకాత్రులు నంగీకరించుటలేదా" యని త్రవ్వించెను. ఈ శ్వరచంద్రుని మనస్సు పెంతునే కరగి, విరంతుపునర్వవానా సమస్యగూర్చి కాత్రులతోధనజేసి తుదకు ఆధారములగ నుగిసెను. విద్వాసాగరునిపుత్రుడు, వారాయణుడు విరంతువును పెండ్లియాడి తండ్రికి కీర్తిదెచ్చెను. వీరేశలింగము గారు దక్షిణజేకేమనకు విద్వాసాగరుడు. ఇతడాంధ్రవాజ్మయమునకు నూతనవికాసమును తెచ్చి, ఆంధ్రకవితరవాసురీణుడను కీర్తిని గాంచెను. ఆంధ్రవాజ్మయాభివృద్ధికై అనేకవిధముల పాటుపడెను. సంస్కరణములు కలగుకేము ప్రారంభముగు నప్పుడు వాజ్మయాభివృద్ధికలగునని కాత్రులు చెప్పుచున్నది. జేకేభివృద్ధికి మూలాధారముగ సంఘసంస్కరణాద్యమును తన గ్రంథములద్వారా వ్రాసెను బోధించుట వీరి వ్రాధాన ఉద్దేశమయ్యెను. వీరు రచించిన గ్రంథములు 12 పెద్దసంపుటలుగ ప్రకటింపబడినవి. ఒక్కొక్క సంపుటమున 700 పుటలుగలవు. వీరి గ్రంథములచే ఆంధ్రజేకేమనందలి బహుళ సంఖ్యకులకు తమ సంస్కరణపదమునకు పీసికొని రాగలిగిరి. అన్ని విషయములందును అసమానపాండిత్యమును బడయుటచే వీరి మేదావిశేషము. వీరు రచించిన ద్వాదశ సంపుటములయందును, వ్రాసిన కావ్య నాటకవిమర్శ జీవితచరిత్ర, జేకేచరిత్ర వ్యాకరణ తర్క ప్రవృత్తికాస్త్రాది వివిధవిషయములు కలవు. వీరిగ్రంథములను ఒక్కసారిచూచినంతనే వీరి రసమానమేధాములకుని స్పష్టము కాగలదు. వీరి తెలుగునవరచన బహువారతమైనది. వీరు చర్చించినవిషయము లేవియును లేవు. ఆంధ్రజేకేమనందు వీరు ఉన్నతస్థానము నాక్రమించిరి.

విరంతుశ్రీ పునర్వినానమును గూర్చి జేకేమనందలకు ప్రతిభూలాభిప్రాయాలై యుండిరి. అనివాదముల కలన జేకేమనకును సంఘమునకును మున్ను వాట్లొనని ఘోషించిరి. ఈ ఉద్యమముయొక్క గుణగతము వారికి తెలియవు. చంద్రకాంతకల యొకటి వారి కడ్డముగ నున్న సాధారణముగ నందరును తొలగిపోవుచు గాని దాని గుణగతములకు కనుగొనరు. కల్పికాదుమూత్రమే దానిగుణగతములను కనిపెట్టి తన కల్ప విద్వాకాలముచే నొక మహా విగ్రహము నేర్పరచును. ఆ

టులనే పంతులవారి యుద్యమమునందలి మంచిచెడ్డలను గ్రహించిరి. జేకేమయొక్క శ్రేయమునకు వారి ఈ యుద్యమము ప్రారంభించి, దిగ్విజయము చేసిరి. పండిత ఈశ్వర చంద్ర విద్వాసాగరుడు ఉత్తర హిందూస్థానమునం దెట్లు సంస్కరణోద్యమమును నాటెనో అటులనే రా. బ. వీరేశలింగము పంతులవారు ఉత్తర సర్కారు జిల్లాలయందును దక్షిణజేకే జిల్లాలయందును ఈఉద్యమమును వ్రాసెననిరి.

వీరి సతీతిలకముగు రాజలక్ష్మమ్మగారు గృహిణీకుండే దగిన సర్వసద్గుణములను గలిగియుండిరి. ఆయన పంతులవారి ఉద్యమమునకు తోడుపడి చాల సహాయము చేసెను. ఈమె సహాయము లేనిచో పంతులవారి ఉద్యమములను నెరవేర్చు గలిగియుండరు. వ్రాతరచ మంతయును వ్యతిరేకముగ నున్నను సరకుజే కుక భగవంతు నే నమ్మి వీరుతమ పూనికను నెరవేర్చిరి. నెజైనవీరుడు ఈకేదే. తన అంతరాత్మ నుడివెటులు వర్తించెను జేకేమనకు సర్వవిధముల సేవయొప్పి చిరకీర్తిని సంపాదించి కీర్తిమునుకదలేను.

మా. ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు.

మొకటరత్నము నాయుడుగారు పంతులవారు రచించిన గ్రంథములను చూచి విరంతులై యున్నారు. భారతకర్మము అంధకారమునం దున్నప్పుడు పంతులవారు విరంతు పుర్యోవాహోద్యమమునుబూని గొప్పకీర్తినిబడసిరి. తక్కినసంస్కర్తల వలె గాక దక్షిణ హిందూజేకేమనం దున్నాధన కలిగించిరి. పుర్యోముతో వీరు జేకే విరంతునివాచాములనుచేసిరి. పంక్తిభోజనముల విషయమున దక్షిణజేకేమ చాల బాల్యదశయందున్నది. పంతులవారి భేదమును పాటింపలేదు. పంతులవారు ఆంధ్రజేకే ప్రముఖులని నాయుడుగారు నుడివిగాని నాయదక్షిణహిందూజేకేములోని విఖ్యాతపురుషులలో నొకవారని నేను కలముచున్నాను. నేను బెంగురూతు పెడలుచుండిన సమయమున పంతులవారు సహజోత్సాహముతో మాతో మాగ్నయమునకు వచ్చిపట్టాడిరి. తిరుగ నేను వచ్చుకప్పటికి వీరు జేకేమూత్రము చాలించిరి.

రా. బ. కంచస్వామిశ్రేష్ఠిగారు ఈ శిర్యానమును బలపరచిరి.

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు.

ఆంధ్రజేకేమ మహా అజ్ఞానాంధకారమున నున్న సమయమున ఈ మహాకేయు మద్దపించి, ఈ జేకేమను పీడించుచుండిన దురాచారములను తొలగింప నమకట్టెను. వీరు తక్కిన సంస్కర్తలవలె కలువలతో కాలము గడువక తమ ఉద్యమమును కార్యరూపమున జేకేమనకు చూపిరి. వీరు 50 వత్సరములు జేకేసేవ యొనర్చిరి. ఆంధ్రకవుల జీవితమును తిరుగ వ్రాయుచుండిరి. గుంటూరు మండలమునకే కొన్ని నాగ్రపుస్తకములను కాపరములకు తెచ్చి యిమ్ముని వారు నన్ను కోరిరి. నేను వానిని పంతులకు పూర్వమేవారు కీర్తిశ్రేణులైరి. విరంతు పుర్యోవాహా సమస్యకు కార్యరూపమున ప్రజలకు వెల్లడి చేసిరి. వీరి తీరుచే రాజ్యలక్ష్మమ్మగారు వీరి ఉద్యమములకు తోడై జేకేసేవ యొనర్చెను. పూర్వాచారపద్ధతులచే జేకేమ అంధకార బంధురమై యుండిన సమయమున శ్రీకృష్ణునిరీతి ఆనరించి, నేను గానమురీతి తన బోధనల ప్రారంభించి జేకేమను నన్ను అంధకారమును ప్రోలి విజ్ఞానమును కలగజేసెను. వీరిస్థానము రాజమహేంద్రవరమైను వీరి ఉద్యమములు, బోధనలు గుంటూరుమండలములో కర్మకైపాంత గ్రామములందుకు విజ్ఞానము కలిగించెను. వీరు కీర్తిశ్రేణులైనను వీరిపథము ననుసరించి వెంకటరత్నమునాయుడు గారి నాయకత్వమున సంఘసంస్కరణ ఉద్యమమును నిర్వహింప కోరుచున్నాను.

శ్రీమతి అలివేలమంగమ్మ గారు.

శ్రీ పంతులవారి చారిత్రమును గూర్చియు జేకేసేవగూర్చియు నాయుడుగారు తెల్పియే యుండిరి. వీరు శ్రీయొక్క అభివృద్ధికై చేసినకనినిచూచి తెలుపుచున్న 50 వత్సరములకు పూర్వము పురుషులు మూత్రమే విద్యగరపుటకు వీలుగా నుండెను. వీరు సర్వ కాత్రులులకు నులభతైలిని వ్రాయుటచే సర్వజనులను విద్యగరపుటకు పీలయ్యెను. వీరి గ్రంథములన్నియు పఠించిరి. చెన్ను పట్టణమున విరంతువులకొక గృహమేర్పరచుటకు పట్టణము వచ్చిరి. అప్పుడు శ్రీమతి సభలకెన్నిగును వచ్చి ఎరుగరు. వీరిభార్యమాత్రమే దక్షిణ ఇండియా బ్రహ్మసమాజమునకు వచ్చెను. ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు విరంతు శరణాలయమునకు ధన మొసగిరి. అప్పుడు వీరికి సహాయము చేసిన ఎడల సహాయభూతముగ నుండెడిది. ఈ మహనీయుని జ్ఞాతకాథమై శ్రీమంతులకు కట్టించిన శ్రీమంతు మహోపకరముగ నుండును.

సోమసుందరము పిళ్లెగాడు తమిళభాషలో నవవ్యసించిరి. ఈ తీర్మానము వోటుకుబెట్టగా సర్వజనాంగీకృతమయ్యెను.

రా. బి. కందస్వామి శ్రేష్ఠిగారు.

శ్రీ రా. బి. కందుకూరి పీఠేశ్వరింగారు శంకులవారి కృష్ణ జేతనము ఆమోదించుచు, వీరివదితమైన స్మారక చిహ్నమును నిర్మించు నొకతీర్మానమును ఉపసాదించుచు మీ యొక్క వివిధజేత పీఠకార్యములను ముచ్చటించిరి.

సాంఘికశబ్దము జరపుటకును, సాంఘిక సమాజేతములకు పీఠేశ్వరింగారు శంకులవారి భావకార్యమై మదరాసు నగరమున నొక భవనము నిర్మించు నుపసాదించిరి.

ఈ కార్యనిర్వాహకమునకై ఈ దినము సభ్యులు గల కమిటీ ఏర్పడెను.

మూ. ది. బి. పిట్టి త్యాగరాజు శ్రేష్ఠిగారు, ది. బి. వెంకట రత్నమునాయుడుగారు మూ. ఎన్. శ్రీనివాస ఆశ్రయంగారు, రా. బి. కందస్వామి శ్రేష్ఠిగారు, సోమసుందరము పిళ్లెగారును.

ఆ. నారాయణరావుగారు.

ఆంధ్రపత్రికా సంపాదకులు కాకినాడున నాగేశ్వర రావుగారు బొంబాయినగరమున కేసును మిరందము పీఠవింది ఒకేస్వారకచిహ్నమును స్థాపించునట్లు తెలుపమని రామచంద్రరావుగారు

నేను రాజమహేంద్రవరమునందలి వద్దితిరి. మేమును ఆచట స్మారక చిహ్నమును నిర్మించుటకు భయము పొంగు చేయుచుంటిమి వివిధస్థలములందు కృత్యేక స్మారక చిహ్నములు నిర్మించుటకు అందును పీఠవింది ఒకేస్థలమున స్మారకచిహ్నమును నిర్మింపగోరి.

ఈ తీర్మానము సర్వజనాంగీకృతమయ్యెను.

సభాకార్యక్రమమునకును పూర్తి యైవదిత మా. ఎన్. శ్రీనివాస ఆశ్రయంగారుగారు ఆభ్యుదయము వందనము లర్పించిరి.

జెకోస్లావను సైన్యములు వంతెన నాక్రమించుకొనుట

(నేను, ఆగష్టు 18:— కొంతమంది పదేలలలోను వంతెనలమీదుగాను పోయి జెకోస్లావకు సైన్యము ప్రెసుబెర్ను మెల్లగ మాగాయరత్నకడగమున పట్టుకొనిరి. అంతటితోనచటి నాక్రమించిరి. వారు సైన్యములయొక్క వారిని కరిబుజొచ్చెను.

వైద్యపుటెర్నాలులు.

రాజప్రతినిధిని కార్యదర్శిని ఉత్తరప్రభుత్వ ప్రజలు.

లండను, ఆగష్టు 17:— వాయవ్య ఖరగజానుందు సైనికులకు కావలసిన వైద్యపు టెర్నాలులను గురించియు, ఆ మార సామగ్రిని గురించియు రాజప్రతినిధిని భారత వ్యవహార కార్యదర్శి మాంపేర్యుగారిని ఉత్తర ప్రభుత్వ ప్రజలు జరిగినవి. దాని సందర్భములలో క్రింది విషయమును అధికారులు ప్రకటించిరి. ఇండియానుండి రైలుకు తెలిపిన విషయములను, పార్లమెంటులో నాగోపించిన విషయములను జూలై నెలలో మాంపేరుగారు వెల్లువెత్తు గారికి తెలిసిరి. దానికి రాజప్రతినిధి జూలై 27వ తేదీన సమాధానము పంపిరి. ఇండియను పత్రికలోలో ప్రకటించిన విషయములను రైలుకు తెలిపియుండుతరు. మీరు వానిని వెల్లడిచేయిదని దానిలో వాడుకొనిరి.

రాజప్రతినిధి కృత్యుత్తరములో నీక్రిందిసంగతులకలవు:— కృత్యుత్తరము యుద్ధము జరుగుచున్న ప్రాంతమునందు ప్రజలలో కలరావ్యాధి కృత్యుత్తరమునది. సరకులు అందించుట మాన్చుగు పనులను చేయుటకై క్రొత్తగ నియమితులైనవారిలో చాలమందికి కుషకు భత తెలియదు. తగినంతమంది డిప్లొమ్యానులును, సిబ్బందియు లేనందున తనిఖీయందు లోపముకూడ నుండెను. టెంటునే తరచుటమొనగిరి సప్లయచేయు నిమిత్తము తనిఖీ యేర్పాటులు చేయుట కక్కడ సాధ్యముకాదు. ఎండలు తీవ్రముగా కాయుచుండెను. అప్పుడు సైనికులు రణరంగమునకు పోవలసి యుండెను. ఆంగ్ల సైనికులలో రుగ్మత తక్కువ గ నుండెను, ఆంగ్ల సైనికులలో 5 మందియు, భారత సైనికులలో 98 మందికి యు కలరాగ్రాపితమై న్నాధిమున్నగునది రాకుండ యెన్నియో నివారణోపాయములు చేయుటకై. నీటిగొట్టములు తగినన్ని లేనందున ఆయేర్పాటులకు ప్రతిబంధము కలిగెను. కలరా బయలుదేరు సంగతిని కావలయునని చెప్పలేదు. అందువలన కృత్యుత్తర మత్సా

నామా కలుగును. భారతదేశములో నేనలో చేరువారికి నిరత త్యాసాను కలుగును. తిండికిలోటు ఎప్పుడును కలుగలేదు. కొన్ని చోట్ల మా మామల కంటె ఎక్కువగ పదార్థములు నిలువ యుండెను. చాల అపమయములలో అప్పుడును దండయాత్ర ప్రారంభమయ్యెను. యుద్ధ దృక్పథములు కొంచెములోటుగ నుండెను. సైనికులకు ఇతర కృత్యులలోని కంతులను ప్రజలలోకమున కూరుచుండెరి. ఆందువలన సైనిక సంఖ్య దుర్బలముగ నుండెను. పంజాబులో అల్లరిగ నుండెను. అందువలన సైనిక యేర్పాటులకు వికల్పముకలిగెను. సైనికులు వెళ్లుచుండలములో కాంతి రక్షింపవలసినవై ను. అకస్మాత్తుగ నేరలనుచేర్చి కృత్యుత్తర భంజించియు యెత్తును ప్రస్తుతము విరమింపకే నులసినవై ను. సామగ్రి సంపుటన నుమందు చేసికొని ఏర్పాటులకు వికల్పముకలిగెను. వైద్య కాలకు సంబంధించిన యేర్పాటులు యథావిధిగ జరుగుటకు కొంతకాలము పట్టుకు. సర్వసేవానికూడ నీయదీప్రాయము కలిగియుండెను. వారుదానిని ఉడవారింది. యుద్ధారంభములో ప్రాప్య గలిపానీ రణరంగములం దిట్లే జరిగెను. ధక్కాలో యుద్ధమైనతరువాత దెబ్బలుతగిలినవారికి ఇద్దరేదాక్టరులుండెనని చెప్పినది కృష్ణాచంద్రులు. బోస్టులో అనుకొన్న దానికంటె వైద్య పుటెర్నాలు లెదనము కావలసినవై ను. అక్కడ వైద్యులు లోగలలో తూగలేక పోయిరి. ఆలోపణను వెంటనే నివారించుటకు మీలెరు పూర్వముకంటె ఇప్పుడు కలరా ప్రభులముగ లేదు. బోస్టు వైద్యులకు విషయమై లోపములు లేవని గవర్నమెంటువాడు, ఫలూ ఫలూ లోపములు అన్నవని ము యెరుచును తెలిపిరి. వా రట్లునున్నప్పుడు లోపములు లేవని కృత్యుత్తరమునకు తెలుపుటకు చురుట లేవని మాంపేర్యుగారు 18 వ తేదీన కంటెవార్త పంపి, తిరిగి వివరము చేయించుచు కొనిరి. ఇప్పుడు కృత్యుత్తరమునందాని ప్రభుత్వ ప్రజలు లేక.

నైజాంరాజ్యము

రావుల-నీతారాయయ్యగారు

ఆర్థికశీతి

మౌనుదేశిక నైజామురాజ్యమునందు కూడ కృత్యము చేయుచున్నదనుటలో వింతయేమి? కరవునివారణకుగాను నైజాంపభుక్త్యువాదు చేసిన యేర్పాటు నేను కృత్యముగా జూచినాను. అది వారి కృత్యమునంజకర్యమును వేసోళ్లచాలు చున్నది. దేశములో మౌనుము కృత్యేకచిహ్నమున వేదజలము అన్నవస్త్రములు కాకుండ నుండగలందులకు సర్కారు ధర్మకర్తాను చేయించిరి. అధికారులు గాగ్రాయుట వెంట తిరిగి బీదరైతులకు పిలిపించి సేద్యము చేసికొనుటకుగాని విత్తనములనుకొనుటకుగాని కవులను సంపాదించుటకుగాని రైతులకు కావలసినంత ఋణములు స్వేచ్ఛగా నిచ్చుచున్నార. దేశములో అల్లరిలేమండ రంగుకొనిత్యము రానులారాములు చెప్పించి అందరికి సలీనుగా అమ్మించుచున్నార. కొంతకాలము ఆ ఆశీసుకు కల్గిని. అక్కడ ఎన్నియో భావ్యపు బస్తాను బీదలకు పండివెట్ట గలందులకు ఉంచబడియున్నది. అక్కడకుండి సర్కారు మాసాఫర్ భానా (లోకసంఘమున) వద్దకు వచ్చిరి. అక్కడ నేరకు నేలు ప్రజలకు తాలూఫదార్ (కనాసీబాదు) ఉండి భావ్యము భత్యము ఇప్పించుచున్నార. ఇంకోకములను కల్గిరి. అక్కడ రైతులకు సామ్యు వేదజలమున్నార. మన సర్కారు వారు రైతులకు ఋణములయిస్తూవున్నట్లు నాకు తెలియలేదు. సుమారు నేతి గాండ్లకుగాని యజమాని జీతగాండ్లకుగాని సామ్యుయిస్తూవున్నట్లే, రైతుకు అడిగే వానిచేరికొండ తీస్తూనేది సామ్యుయిచ్చేది ఇంతేగాని అలస్యము ఏమీలేదు.

పరిపాలనశీతి.

ఇందువిషయమై విచారింపితిని. బ్రిటీషు యిండియాలో వలెనే యిక్కడ అన్నిప్రత్యేకదీపావృమెంటు అందరుద్యోగ ప్రజలున్నార. ఆయాఉద్యోగములు ఉరుదులో ఆయాయాగ్యులకు సంపాదించిలేగాని నోకర్లుయ్యవలెను. తాలూఫదార్ (కనాసీబాదు) మేసీట్టిలున్నుగువారు అంతాఅన్నిచోట్ల అనగా బ్రిటీషు యిండియాలో కూడ దేశములు వుండడమున్ను దేశములోనుండు పరిక్షులు ప్యానుకావడమున్ను సహజము. ఇక్కడ అంతే కాని జిల్లాకలెక్టరు (ఆర్డరాల్వారు దార్) నజాకలెక్టరు (దువ్వంతాలూవదార్) మీ ఎక్కడ నుండినస్తారు ఏమిపరిక్షులు ప్యానుఅవుతారు లండన్ కల్లి నీని అనగిర్వూప్యాను అయిరావలెనా అని అడిగితిని. అక్కరలేదు మాపట్టణము (నాదరాబాదు) లోనే ఉరుదుగో వి.సి.యన్

కలిగివున్నది. అది ప్యానుఅయితే మారాజ్యములో కలెక్టరు ఉద్యోగాలు యిస్తారు అని చెప్పినారు. మీ పూర్వము అంతా మహమ్మదీయులే వుండేవారట. ఇప్పుడు చాలమంది కలెక్టరు ఇతరవైద్య పుర్వోగములు నిండువులలో కూడ నున్నారట. జీతమునకూడే సుర్యాదనర్యాదలు ఒక్కటేనట. బ్రాహ్మజేతకోద్యమమునకు ఇక్కడ తావులేనేలేదు. రాచకార్యములన్నియు ఉరుదులోనే జరుగవలెను. ఇంగ్లీషు ఆంధ్రకమేలేదు. అయితే సాతకాలలు తెలుగు, ఉరుదు, ఇంగ్లీషునేర్చివున్నవి. అందరుద్యోగమును తమకొద్దలకు ఉరుదులోనే వ్రాయవలెను.

లాభము.

ఇక్కడ మీమ్మ ఉరుదులోనే ఆలోచిస్తూ నునకొద్దా అనే గోమరారిరీతియు ప్యాను అయితేనేగాని వట్టా యివ్వకు, ప్రాక్టీకు చేయవలెను. లండన్ కల్లి వాస్తవప్యాను అయివచ్చి ఈనైజాంకోర్టులలో ప్రాక్టీకుచేసేవారు అయినా నా నైజాంపట్టణము ఉరుదులో నీర్పుకొనవలసినదే. ఉరుదులో ఆర్డరు మెంటు చెప్పవలసినదే. తాముఅపకాలము కట్టించి చూసిన ఆంగ్లేయభాష మరచిపోవలసినదే.

సోలీను దీపావృమెంటు

ఇక్కడ యీ దీపావృమెంటు బ్రిటీషు (పావిన్యూలో) వలెనేవున్నది. కాని యిక్కడివారు స్యూరమునయరుంకరు లే నేనభావనములు చర్యలు అంతా అంతే. ఇక్కడ నేరములు జరుగుట చాలాతక్కువ జరిగెనా నేరస్థులను అనగా యెవరినో ఒకరిని వట్టుకొని ద్రవ్యము సంపాదించుకొనుట కాదు. నిజమైన నేరస్థులు వట్టుకొనితీర తీరలెను వట్టుకొని పోలీసువారి నొప్పిపూరముల పదాపూరములు అనభించుటయే గాక కక్షనూడ అనభించవలసినదే ఒకసారి దండింపబడిరా తిరిగి నేరముచేయు వారానింపరు.

జనరల్

మెడికల్, ఇంజనీరుంగు, లా. సివిల్ క్రిమినల్ రివి న్యూపరిక్షలు అన్నియు దేశములోనే దేశభాషలోనే జరిగితీరవలెను. విదేశములకేగి నేకునేలు కల్పించి యిండ్లు వాండ్లుకొనుటయు పుటలు తాకట్లు విక్రయములుచేసి అస్యలతీర్పు కొనలేక అల్లావలసినవనిలేదు. యినికొన్నేయిన అన్నివిషయములలోను స్యక్రంక్రమమునే పరిపాలనక్రమము ఏర్పరుపబడిది మేమును మొదలకు ప్లేటులవలె అంగభావకీకృడ ప్రాక్టీక్రమేలేదు కాని యిండు స్థానికపురిషయములు మాత్రము అంతగాలేవు. చాలచోట్ల నరయైనబాటల సౌకర్యములును సానిటరీప్రొవీషన్లును వాటింపబడకపోవుటచే ప్రజలలో కొంతవరకు విద్యాభ్యాసము ఆనాగరికతయు నివృటికిని ఉన్నది. అయితేఅది అయినను వెనుకటియం లేదట సమస్తము మంత్రి యుండియిలోపము ఈనర కేరీయుండెడిది. ప్రస్తుతపు నవాబుగారును చాల సమర్థులగు అంగ్లేయమున పట్టటకుకి నాగరికభాషలులు. అవగోగ్రాతములు స్యక్రంక్రమమున కై పాటుపడుచున్నారట కాని యింకటి దిట్టకైవను ఆలోచన యివ్వగల సంత్రి సకతమునుట యవసరము గాన శ్రీ ఉస్మాన్ క్రభువర్త్యును సర్ హుల్ టంకుమటిగానిలేక ఇక్వేర్ య్యరంటిగానినవివాగడిసి ఆదిరకాలములో నిలుచుండి ఈదేశమున అన్నివిషయములకు చక్కజేయుచుగని కలించుచున్నాను.

వీరశైవ గ్రంథము:—అన్నాకమ్ము, కిరగాయయ్యగారు కృష్ణాజిల్లా వెదవకు గాగ్రాయున వసిచియున్నవారు. ఈయన గానమునం దప్రతిహాస మునుచును గడిచిరి. మీరు ఆంధ్రజేతమున కైవరతము నుద్ధరం భక్తిప్రకాశముతో ననేకులకు నారికభాషామహన భక్తిప్రకాశమును వొక భక్తిము ప్రానియున్నార. వీరశైవగద్యావన మన భక్తిము సానుకూలముగగాక అని అనకాపట్టించి ఒకరు వాగ్విముచున్నార.

చివ్యాదేవార్తలు:—మూగారు శ్రీజులు తిండికి లేక మలమల మాడుచున్నార. ప్రాంత్యగ్రామములనుండు భనికులు భావ్యపు కొట్లు దెరవకి బీదలకు వెలకైనను నిత్యుక నిర్మయులై యున్నారు. మొత్తమున మాలమానిగలు కడు కష్టములు అపరిమితములు తిండికిలేని కారణమున దొంగకనములను బయలుదేరు చున్నవి. దొరకనమువారు 5-9-18 తేదీన ఒక బోర్డు పాతకాలకు స్థాపించిరి. ఇంకనరకు చక్కగనే యున్నదిగాని ప్రస్తుతము ఎంతులననో చాలపీడనకు వచ్చియున్నది. మాచియన తాలూకా డిప్టీకనాకీల్లాగానుండిన శ్రీయూక సి. డి. ముబ్రహ్మణ్య కాన్పుగిగాని ప్రాత్యామాను మా యూరికి ఇకపార్ మర్ పంచాయతీ యవృష్టును గలిగినది. కాని వారికి పిమ్మట ప్రతివారముగాని ప్రతిమానమునగాని సరాసరి మీటింగులు చేయుటలేదు.—స్వకీయ విలేఖరి.

దుర్ముఖులను అణగారినా రాయణ సోంపేట

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

Indian Reforms Bill.

Joint Committee's Progress.

Friday's Evidence.

LONDON, August 15.

In the course of today's sitting of the Joint Committee, Mr. R. Roy, Joint Editor of the "Bengali," defended the Government of India. Mr. Roy said that it given a choice between democracy in the Provinces, or the Central Government, he would certainly choose the latter. This was the considered opinion of those who came in contact with the Government of India. He supported the suggestion of the Moderates for some responsibility, and regretted his inability to produce definite proposals. Referring to Sir Bankim Chandra Chatterjee's minute of dissent against paragraph 33, Mr. Roy urged that clarity in the provinces must be as complete as the clarity at Simla. Controlling the clarity in the provinces was the negation of autonomy. The subjects chosen for transfer in the Government of India, if any were chosen at all, should be absolutely independent of the subjects chosen in the provinces. He suggested non-official presidents of popular assemblies, and urged that the appointment of a High Commissioner in London should be embodied in the Bill.

Mr. A. H. Chowdhappa, representing the Indian Christian Association of Madras, dwelt on the process of blessing of freedom of worship conferred by British rule. He deplored the strong Brahman feelings against Christians, and contended that Brahman rule should not be allowed to monopolize more than its share of the political Government of the country. It was wholly inaccurate to say that the caste system was breaking down. He asked for better educational facilities, that release from oppression be given to Christians and Indians and that the balance of power among all classes of the people should be equitably distributed. He did not ask for communal representation, but that the number of the official appointments of Brahmins, who mostly held them be limited. Non-Brahmins had the poorest chance of getting official appointments. He feared that if Brahman officials had a free hand Christians would be treated very harshly.

N. W. Frontier Medical Arrangements.

Mr. Montagu and Viceroy.

LONDON, August 17.

The white paper is published giving the correspondence between Mr. Montagu and Viceroy regarding the medical arrangements and provisioning on the north-west frontier. Mr. Montagu telegraphed to Lord Chelmsford in July as regards Reuter's reports from India and Parliamentary allegations. The Viceroy replying on 27th July suggests that publicity be given to the statement from Indian newspapers, "which Reuter apparently did not mention." The Viceroy's replies state that cholera was the epidemic among the civilians. In the whole series of operations there had been large numbers of recently enlisted transport and other followers were without any water, discipline or ideas of sanitation. There was also insufficiency of supervision owing to shortage of experienced British officers and personnel. The Viceroy declares that supervisory arrangements for immediate supply of pure water in such terrain was impossible. In the case of troops compelled to march in abnormal heat, he states that disease was very small among the British troops. Cholera cases at the time of telegraphing had been point five and nine point eight respectively for the British and Indian troops out of the total employed. The reply outlines protective measures adopted but says that the work was hampered by shortage of pumps. He declares that the news of cholera outbreak was purposely not published for military reasons of which he approved. It would have encouraged the Afghan morale and discouraged recruiting in India. The Viceroy denies that shortage of rations ever occurred. In some cases authorized food reserves were exceeded. The Afghan outrage came when India was not only stripped to narrowest margins of safety as regards personnel and munitions but when its strength was further reduced owing to the popular demand for demobilization and when military arrangements had been somewhat dislocated owing to the situation in the Punjab and elsewhere in India. Advanced echelons of field army had to replace the disaffected frontier militia and preserve order in districts. The prearranged plan of rapid concentration had to be reversed and arrangements for despatch of stores and equipments was disorganized. The Viceroy quotes commander-in-chief to the effect that certain time must elapse before the machinery of hospital service at the rear would work smoothly. However elaborately prearranged and quoted in early days in France and Gallipoli the statement that the wounded after action at Dikka were left with only two doctors is described as deliberate misstatement. With regard to Kohat, the Viceroy refers to the great and unexpected strain on hospital there, which could not immediately be remedied. He considers it fortunate that the outbreak of cholera was not worse than it was. Mr. Montagu telegraphed on 13th August about his inability to reconcile specific allegations relative to Kohat hospital with the statement that there was no deficiency and requests further inquiry. The white paper does not contain reply.

Crusade Against Trust.

A Socialist Policy.

LONDON, August 16.

At Northampton, in the course of the National Socialist Party's Conference, Mr. Will Thorne, M. P., urged the development of a disciplined, educated and organized democracy, capable of carrying out a real democratic reconstruction policy as the best means of defeating Trusts and monopolies. Mr. Thorne strongly opposed Bolshevik tendencies.

The Bishop of Lincoln.

LONDON, August 16.

The death is announced of the Bishop of Lincoln.

Russia

Bolshevik Position.

Daily More Precarious. Conferences to Bolster Up Soviets.

LONDON, August 15.

Reuter learns that the position of the Bolshevik Government in Russia is becoming daily more precarious. Events in Budapest and the dramatic fall of Bela Kun have exercised a most demoralizing influence on Bolshevik ranks, and conferences between the various parties have been summoned by Lenin at Moscow, and by Rakovsky at Kieff in order to discuss the necessary measures with a view to bolstering up the Soviet regime. Bolshevik troops are hard pressed by General Denikin's army, which has already reached a line extending north of Poltava, while a number of well-organized revolts of local peasantry in the neighbourhood of Kieff have greatly hampered the enemy in his resistance to the offensive of the Ukrainians and in the defence of Kieff against a general encircling movement beyond Lovin.

Bolshevik Atrocities

Allegations against Hungarian Locksmith.

LONDON, August 13.

BUDAPEST: The preliminary examination of the former locksmith James K. Commander of the Bolshevik Red Guard, began at the Police head quarters yesterday. The prisoner bore traces of a severe beating at the hands of the Rumanians. The room was filled with a crowd of witnesses, who testified, among other things, that 300 persons were executed on the prisoner's orders at Durnapentle. Jancsik denied the charges, or pleaded that he acted under the orders of the Bolshevik Government. The present Chief of Police, interviewed by Reuter, said that many bodies of the victims of Bolsheviks had been fished out of the Danube, including the body of the professor of medicine, Berz.

Czecho-Slovak Troops Occupy Pressburg Bridgehead.

LONDON, August 18.

PRAGUE August 15th:—The Czecho-Slovak troops today occupied the bridgehead at Pressburg crossing the Danube at two points, partly by raft and partly by bridge. They silently captured Magyar picket whereupon the whole garrison surrendered.

Hungary

Allies and Rumania.

Firm Reply to Rumanian Note.

LONDON, August 15.

PARIS:—The Supreme Council, counter-replying to Rumanian, expressed satisfaction that Rumania intends to work in agreement with that Conference's policy in Hungary: Henceforth believes that Rumania intends to conform to the decisions of the Conference communicated through its military mission in Budapest by the Supreme Council. The reply points out that the Conference three times acquainted Bucharest with the details of the present Allied policy towards Hungary as regards the disarmament of Hungarian troops, the maintenance of order with very small foreign forces, the revivification of Hungary, and abstention from all interference in internal politics.

The Supreme Council insists that the final recovery of railway and agricultural material and livestock at present cannot take place. The Peace Conference alone possesses the right to fix reparation by Hungary and its distribution among the interested States. Neither the Rumanian Army nor the Government has the right itself to fix Rumania's share, as all the assets belonging to Hungary are a pledge held by the Allies in common.

British Monitors in the Danube.

LONDON, August 13.

BUDAPEST:—Several British monitors and two patrol-boats arrived here on Friday to watch the Danube Shipping. The crews were joyfully greeted by the public.

America

The Prince of Wales on Tour.

"Not a Stranger to Canadians"

LONDON August 16.

ST. JOHN (NEW BRUNSWICK) The Prince of Wales landed and was entertained to an official luncheon. In a speech he said he was gratified at his first landing on Canadian soil, but he had been so much among Canadian troops at the front and made so many friends that he could not consider himself a stranger. He wanted the Canadians to regard him as a Canadian in mind and spirit. He valued his Canadian friendships deeply and hoped to make many more. It would always be his earnest endeavour to prove true to those friendships.

Railway Strike.

LONDON, August 17.

NEW YORK:—The strike of subway and elevated railways has held up traffic in Manhattan and Bronx. Three million passengers are carried daily. The Mayor of New York is instituting service of motor buses. The war department has lent three hundred, while the private motorcars are plying for hire and charging nominal fares.

S. America

England and Mexico.

British Charged' Affairs order to Leave.

LONDON August 17.

NEW YORK:—A correspondent of the Associated Press at Washington states that General Carranza has ordered

Mr. Cummins, British Charged' Affairs at Mexico City, to leave the country. The reason is not stated.

Germany

Reduction of British Army of Occupation.

LONDON, August 17.

Cologne:—The reduction of British army of occupation is proceeding rapidly. Whole divisions at a time are returning to the United Kingdom. The British military authorities are permitting soldiers who volunteer to assist in harvesting at full rates of pay.

Continental News.

LONDON, August 17.

In the message regarding the blocking of Suez Canal the name of Italian warship was "Basilicata" and date of explosion was August 13th.

LONDON August 16.

Five hundred cases of sickness and six deaths occurred on transport "Malwa" which has arrived at Plymouth from India with troops from Mesopotamia.

Indian Telegrams.

(From our own Correspondent.)

By Wire.

Bombay

Major Porter, V. Sir Cowasjee Jehangir.

Alleged Curious Nuisance Case.

BOMBAY, August 18.

Mr. Aston, Chief Presidency Magistrate today resumed further hearing of the case in which notice had been issued on Sir Cowasjee Jehangir at the instance of Major Porter to show cause why order should not be issued against him directing him to abstain from causing certain alleged nuisances. At the outset, Sir Chiman Lal with the permission of the court asked Major Porter whether he intended to take any civil proceedings against Sir Cowasjee. Major Porter replied that he did not think it was a fair question to ask. Asked by the Magistrate Major said if he got relief in his Worship's Court he did not intend to go to a civil court.

Lady Jehangir was cross-examined on behalf of Major Porter at some length. Mr. Cowasjee Jehangir (junior) next examined said on the night of the 13th July he was sent for from the next house to Readmoney house. He went there just after the bell was struck, after his arrival some more stones came again from Major Porter's house. Witnesses then struck the bell three times which brought another shower of stones from Major Porter's house.

The Court: What did you strike the bell for? Witness: I struck it in retaliation for the shower of stones. When they did not cease I threw two stones back at the matting which divides Major Porter's compound and the compound of Readmoney house. Stones stopped coming immediately. Within two or three minutes of that I heard stones being thrown from the other side of Major Porter's house and I heard some tiles on Major Porter's roof being broken by stones coming from Major Porter's own house. The stones evidently came from two windows which overlook the lower roof of Major Porter's house. I could see the whole of our compound from there and could not see a single person in our own compound who could have thrown stones at Major Porter's house. Continuing witness said Major Porter then shouted out "Cowasjee Maro, Cowasjee Maro". These were the words to the best of his recollection and the voice was that of Major Porter. Witness's servants at times drew his attention to the fact that Major Porter was breaking his own windows evidently with the intention of bringing a charge against the inmates of Readmoney house.

Cross examined by Mr. D' Cruz witness said it was not true that Major Porter threw stones in retaliation but it was for the purpose of deliberate mischief.

Mr. Kaikubhru Agharwalla, son-in-law of Sir Cowasjee was also examined and he described the incidents on the night in question. Sir Chimanlal Sitalwad then addressing the court on behalf of the respondent argued that the Magistrate had no jurisdiction under Section 144 as prayed for by the Major. That section applied only to cases of emergency. The present instance was not a case of emergency. The Major had ample time to go to a civil court if he had any grievances which however he had not. Sir Cowasjee had throughout shown self-restraint. If anything, Major Porter should be asked to show cause why he should not be bound over.

Mr. D' Cruz arguing for Major Porter said that he had genuine grievance. The Magistrate was quite competent to pass an order and if necessary, should move the Local Government to have the law amended.

The Magistrate will give decision on Wednesday.

The Punjab

Punjab Riots.

Kala Derailment Case.

All Accused Convicted.

LAHORE, August 18.

The special tribunal delivered judgment to-day in Kala derailment case. All accused were convicted. Raja Ram Singh was sentenced to seven years' rigorous imprisonment, Abdul Malik and Ghulam Mahomed to ten years rigorous imprisonment each and Abdul Hamid to five years' rigorous imprisonment.

Poona

Bombay Presidency
Moslem Students' Conference.

POONA, August 18.

The second session of the Bombay Presidency Moslem Students' Conference began in Haroon Hall yesterday. Prof. J. B. Knight Principal of the Agricultural College, presided and in his speech as President he spoke on the subject of education. He said that no education was worthy of the name which did not teach one to use the facts obtained in learning to solve the problems of life. He advised the Moslem College students to devote a few hours every week during vacations to stimulating interest in education among the poor lads of the community, and impressed on them the value of educating females and recommended foreign travel for those who could afford it.

The Hon'ble Khas Babadur Ebrahim Haroon Jaffer spoke on similar lines and added that the college students should make it a practice to visit hospitals where they might be of use in writing letters for poor patients. In the afternoon the students resolved themselves into committees to draft resolutions.

Y. M. C. A. Meeting.

The annual meeting of the Y.M.C.A. of Poona was held this evening at the Council Hall. His Excellency Sir George Lloyd being in the chair. Several speakers dealt with the different branches of the Association's work.

The Hon'ble Major General W. E. Jennings in presenting the annual report gave a brief outline of the work of the local organization and its component parts and remarked that other centres were seeking to model their programmes on Poona lines which was a great compliment to the local branch.

The Hon'ble Mr. Robertson thanked them for their efforts especially during the war. In this connection he would like especially to mention two ladies, Mrs. Curtis and Mrs. Norie. He had seen the Association's work at Gallipoli and in Egypt and had nothing but praise for the admirable spirit in which it was carried out often under difficult and trying conditions. The Bombay Presidency war fund had always given very sympathetic attention to the needs of the association and though its funds were limited he could in outlining the general programme of association remark that they were always ready to co-operate with any Christian Church in their work and this was the governing principle that actuated all branches of their activities.

Mr. Percival, I. C. S., District Judge spoke of the rapid progress the Y. M. C. A. was making in the city of Poona. The new building they now had, had been purchased with the assistance of the Government during the regime of Lord and Lady Willingdon. They already had about 560 members of whom a large proportion was Hindus, about 160 in number, while the other castes were represented in proportion. After the Hon'ble Mr. Curtis, Member of the Council, had briefly dealt with the work of the army branch His Excellency addressed the gathering remarking that they all had heard two or three recitations describing the work of the Poona Y. M. C. A. and he had been greatly interested in Mr. Percival's speech. There was no doubt that the Association had done good work and what other speakers could not do he was in a position to fulfil namely to express thanks and promise that the needs of the Y. M. C. A. would not be overlooked but at the same time as had already been hinted by a previous speaker he would ask them to get their collectors busy in Bombay where riches were not very evenly distributed. They had a good field, they should go to all rich men and in asking for their assistance assure them that money given would be well and usefully spent. What he admired of the association was the non-sectarian attitude of the Y. M. C. A. The whole world was divided into religious sections and Churches. Was it not time to-day to get rid of that narrow sectarianism as was exemplified in the attitude of Y. M. C. A. and he remarked as a politician not as a Churchman that the Church should be more active. The day Russia would recover would be when the Russian Synod recovered its independence of action. He took exception to what Mr. Robertson had said and thought the Y. M. C. A. should not only admit men of good character but should also go out and meet bad ones who could be made good, and in conclusion His Excellency assured those present that if the Y. M. C. A. worked with the same zeal as it had done they might look to the Government for assistance.

General Wooddyatt, C. B., proposed a vote of thanks which was responded to with acclamations.

Simla

The N. W. Frontier.

SIMLA August 18,

A press "communique" says.—Anti-British agents in Bajaur are apparently meeting with no success. Our pickets in Lower Tochi were fired on the 15th instant. The Tank Bazaar was raided on the night of the 14th, and 15th instant by some 60 Mahauds, the raiders getting away with some booty. A similar attempt on the following night was successfully repulsed, tribesmen losing six killed and eleven wounded, with no loss on our side. Other small raids have occurred in the Derajat area. A large Mahaud "lashkar" is reported to be collecting some miles northwest of Jandola. Gangs are still out southwest of Fort Sandeman. The gang of Suleiman Khel and Wazirs which raided Drug on the 9th instant was successfully bombed by an aeroplane on the 16th instant and is said to have suffered some 30 to 40 casualties. On the 15th instant, a small gang of Zhoob tribesmen raided Buki, south of Loralai. They were pursued by the cavalry on the 16th and were subsequently bombed and dispersed by an aeroplane at Gwahlidairzal.

General Nadir Khan has returned the 13 Hindus kidnapped by Khostwals.

Liberty Restored.

An Ahmedabad message states that two accused Mughsingh and Kanji who were convicted by the first special tribunal some time ago in connection with the murder of Constable Imamkhan during the riots at the flour mills have to-day been discharged and set at liberty.

Indian News.

About and Around.

SIMLA, August 18.

Mr. G. H. Day and Mr. G. R. Pathurat, representative of the ministry of Labour in England, have arrived in Simla to confer with the Government of India on the question of resettlement of officers and men in civil life on their release from army service.

A telegraph notification states:—Restrictions are removed on telegrams exchanged with unoccupied Germany, Austria, Portugal, Sweden and Japan. Telegrams for Germany and German Austria should be routed "via" London and charged at one rupee eight annas a word, i. e. four annas more than the usual rate for telegrams to Europe.

BOMBAY, August 18.

The Homeward mail steamer "Nellore" sailed this evening at 7 p.m. with about sixty passengers among whom were Baron and Baroness Bliren and Mrs. Justice Tubbud of the Allahabad High Court. The "Nellore" also took on board the Australian passengers from the Steamer "Dilwara".

Mail steamer "Margha" with outward mails of the 31st ultimo which was expected to arrive in Bombay on Tuesday arrived in the harbour at 7 p.m. this (Monday) evening.

The Bihar Provincial Conference was held at Darbhanga on Sunday, the Hon'ble Rai Bahadur Dwarka Nath presiding. There were 130 delegates, including sixty peasant delegates. The President said it would be suicidal to reject the reform proposals and expressed disapproval of the promulgation of martial law in the Punjab. He then spoke on primary education and on subjects affecting Bihar. The Conference again met yesterday morning, when a number of resolutions were adopted concerning the South Africa trouble, the Punjab affairs, the Rowlett Act, etc.

Latest Telegrams.

[Un-corrected.]

RAWALPINDI, August 19.

At about 4-10 hours on the 18th when No. 3 Up-Bombay mail had emerged from tunnel number 5 between Attock and Khairabad she collided with a heavy boulder, which had fallen on the track about fifty yards beyond the mouth of the tunnel resulting in the derailment of the engine with three bogie coaches next to it. The engine crew sustained some injuries. Mails and passengers are being transhipped. Through communication is expected to be restored at about 20 hours on date.

BOMBAY August 19.

Contribution to the fund opened in Bombay for the relief of sufferers in the Punjab now amounts to Rs. 80,000.

The "Bombay Chronicle" states:—Mr. R. C. Horniman is preparing his case to take it to the Privy Council in consultation with his solicitors.

In connection with the project of the Bombay University to start a school of economics and sociology for research in these subjects and for training students in research methods the senate have decided to send to England Mr. Chaudhul N. Vakil, Assistant Professor of History and Economics in Wilson College, for studying the methods of research in economics. Another qualified graduate will also be deputed to England to study research methods in sociology.

The Bombay University will hold B. A. pass degree examination twice a year.

SIMLA, August 19.

The Hon'ble Mr. H. F. Howard, Finance Member of the Council is leaving Simla to-day for a short visit to Bombay returning on the 25th.

BOMBAY, August 18,

Mail steamer "Teesta" which left Bombay on the 26th July arrived at Marseilles on the 15th instant. Mail steamer "Nirvana" from London which has on board the mail of the 7th instant arrived at Port Said on the 16th instant.

RANGOON, August 18.

About five thousand square miles of land are flooded in Amherst district and there is much distress among cultivators. Authorities are sending relief from Neulmo in the form of rice.

ఆరోగ్యభాగ్యము

దీనిని పొందు శక్త్యాదమున బట్టి జీవ సాత్విక యోగులు కలయినారు ఆయుర్వేద సార సంగ్రహమును

వైద్య విద్య

అను గ్రంథమును చదువుట. శ్రమం, ఉపాధిగల్గులేదు.

రాజు వైద్య నారాయణజీ లేకవడి,

27, చీనాబాదు, మదరాసు.

పాలకొండ

(ఒక విలేఖరునియొద్దనుండి)

పాలకొండ, ఆగస్టు 18:—ఈ నెల 18-న లేదా సామాన్య కాల మీ పురమందు నుమారు 500 మంది బీదలకు ఆస్పతానమును 100 మంది బీదలకు వస్త్రధారణమును ఈతాలూకా కిసాన్సీలుదారు రగు మ-రా-కారంబేటి సోమయాజులకు మంతులూగారు పురమందు సహాయమున జయప్రదముగ జరిపించిరి. అట్టి సమయమున విజయనగరం దివిజనల్ ఆఫీసరువారగు మ. రా. ఎస్. సామయ్యల్ దొరవారు వయలేసిరి. ఈ వస్త్రధారణము జూలై 19 లేదని జరిగిన సంభుక్త్యన సమయమున జరగవలసినది. అప్పట్లో వస్త్రధారణ దొరకమితే ఇప్పుడు జరుపబడెను.

శ్రీరామకృష్ణ తత్వసమాజము వారితాలూకు దివార్లు తిరిగి సమాజమువారికి ఇచ్చి జయవలసినదని కలకత్తరువారు పుత్తరపు జారీచేయించివారు. గాని మునుపటివలె సమాజము తరపున బీదలకు ఆస్పతానము (ప్రొఫీషియం) బగ్గ రావణము క్రమముగ జరుగునను నమ్మకము లేదు.

నెకందరీపాఠశాల

ఈపురమందుగల బోర్డు నెకందరీ పాఠశాలను ఉన్నత పాఠశాలగా (High School) మార్చిరి. అందుకు ఈ పురజనులు, తాలూకా ప్రజలును రూ 10000 ల సహాయముచేసిరి. ఇప్పటికి రిగురు బాలరు 4-వ ఫోర్ములో ప్రవేశించిరి. ఇంక 10 మంది తరనై యున్నారు. ఇది వరకు ప్రధానోపాధ్యాయుని ఎవరిని చేయలేదు. పాఠములు క్రమముగ జరుగుటయు లేదు.

ఈ పురమందు గల "ఆ-ప్రభుత్వ భౌంధాగారము" తిరిగి రామకృష్ణ సమాజముదిరమునకు మార్చ నుద్ద్యమిల్లె యున్నారు.

పితాపురము:—ఈ యూర్ నిరుపది దినములకుండి కలరా ప్రవేశించి దినమునకు పదివేలమగురుకు తన వారతెల్లు కొనుచుండెను. వరమదయ్యకులై శ్రీ రాజావారు క్రమేక్రమము తమ సేవకులచేత మందు నిప్పించి అఖండమైన చికిత్స చేయించి వారలకు కావలసిన ఆహారాద్యముల సత్వంతాదరమున నిచ్చి ఆదిరకలమున నీ కలరా వేవరకు ఈ గ్రామ పరిసరమున గూడ లేకుండ పారదోలుచున్నారు. మందు లక్ష్మంతము గుణము నేర్చుచున్నది. ఈ సుకృతము శ్రీవారి కుటుంబమున కా చంద్రార్కము సుఖ మొసంగగలదు. ముఖ్యముగా నిన్ను జాతులకై చేయబడగల క్రమచేసి పాటుపడి, శ్రీరాజావారి పరిజనులు స్వామిభక్తిపరాయణులు లను చేరు తెచ్చిన ఆత్మారామసింగ్ ఎంతయు స్తోత్రపాఠతరణుడనెను.—పి.లెస్.

ఇక పుల్లయ్యోజా జ్వరము.—ఈజ్వరము మనదేశములో ప్రతీసంవత్సరమున వ్యాపించి, జనులకు చాలాపీడిని చేయుచున్నది. ఈ జ్వరము చలి శరీరమునెప్పుడూ దగ్గు మొదలగు చిన్నములతో బయలుపడి, రోగికి ఆవరమిరమును బలపీసమున కలిగించుచున్నది. అనుకూల మందులన జ్వరము తొలగ గడుతుచున్నదని చెప్పుటకు నీలులేదు. వల్లెలూరు అందరి జనులకు జ్వరము దూరము లగుటచేతను, యుక్తకాలములో జ్వరము దొరకవలసినను, తగిన అనుపాసములను జరుపుకోలేక పోవుటవలనను కష్టములు తలపించుటలైనవి. ఈ చెప్పబోవు చికిత్సను చేసిన దేశములు ఈజ్వరభాగముండి విముక్తి నొందగలరు. తెనాలి గ్రామంలో సర్వే దిపార్టుమెంటులో నుద్యోగియులుగా నున్న ఆయుర్వేద డాక్టరు మహారాజశ్రీ ఆచంట గోపాలరావు మంతులూగారు ఈ జ్వరమును ఉపయోగించుట చాల ఉచితముని నులించిచ్చిరి. కొంత, పిప్పలి, మిరియాలు, దాల్చిన చెక్క కలకండ, కస్తురిగొక్కెనట్టి 1 కులము క్రమానుకూలము తెచ్చి కొంచెము నలుగొట్టి, కలకండ చూర్ణమునుకూడ మిగతవాటితో కలిపి ఒక అర్థకేరు నీళ్లతోచేసి, నివృత్తిపాదతెట్టి ఆకాయము నగు మగువరకు కాచి లేటగా నున్న కలకమును సమభాగములుగా ఉడయించి, మధ్యాహ్నము, సాయంత్రములు లందు పుచ్చుకొనిన, ఎంత దీర్ఘమైన జ్వరమును ఒక్కదినములో విడిచిపోవును. వదిరోజులు క్రిందట ఈజ్వరము రాగానే నేను ఈకలకమును పుచ్చుకొంటిని. జ్వరరహితమైనది. నా మిత్రులకు చాలమందికి ఈకలకము నిచ్చియుంటిని వారు మరునాడే నుగ్గులుకు వెళ్ళుచు కులాసాగా నున్నారు. ఈకలకమును పుచ్చుకొనిన తరువాత కొంచెము కారపు పొడితో గాని రసముతోగాని స్వల్పమునుమును దీసికొన వచ్చును. దయచేసి జ్వరితులకు సోదరులందరు ఈ చికిత్సను చేసికొన గోరుచున్నాను. అని చావలి రామకృష్ణయ్యగారు వ్రాసిరి.

విదేశ తంత్రీ వార్తలు

(రైలు రు ఏ జె స్పీ)

ఇంగ్లాండు

సంస్కరణ సంఘము.

సి. రాయగారి సాక్ష్యము.

లండను, ఆగష్టు 15:— సంస్కరణ సంఘమువారి యెదుట బంగారీ ప్రతికూట సంయుక్త సంపాదకుడుగ ఉండిన సి. రాయగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. నిరంకుశాధికారము రాష్ట్ర ప్రభుత్వమును ఉండవలయునని లేక భారత ప్రభుత్వమును ఉండవలయునని యిద్వివిధముల భారత ప్రభుత్వమును ఉండుటే మంచిదని వారు నుడువుచును. భారత ప్రభుత్వమును ఉండుట కల వారి యిట్టి ప్రాయ మిది. భారత ప్రభుత్వమును ఉండుట ప్రజల కొంత భాగ్యవ్యయమును ఉండును. ఆ భాగ్యవ్యయమును ఉండుటయే వారు నూచింపజాలరు. భారత ప్రభుత్వము నుండును రాష్ట్రములందు ద్వంద్వపరిపాలనాధికారము పరి పూర్ణముగ నుండవలయును. రాష్ట్రములందు ద్వంద్వపరిపాలన మునకు ప్రతిబంధముల నేర్పరుచుట రాష్ట్ర స్వాతంత్ర్యమునకు వ్యతిరేకముగ నుండగలదు. రాష్ట్రములలోను, భారత ప్రభుత్వములోను ప్రజాతంత్ర్యము లోకటిగ నుండవలయును. ఒకదాని కొకటి సంబంధము లేకుండ నుండవలయును. రాష్ట్రములో ప్ర జాతంత్ర్యము చేసిన కాలము ననుసరించియే భారత ప్రభుత్వమును ఉండు కాలము ప్రజాతంత్ర్యము చేయవలయును. భారత ప్రభుత్వములో కొన్ని కాలముల ప్రజాతంత్ర్యము చేయవలసిన సీనియరు ముం డవలయును. కాననసభలకు ఆధికారములు అధ్యక్షులుగ నుండ వలయును. లండనులో హైకోర్టునును ఏర్పాటు చేయు నియమమును బిల్లునును చేయవలయును.

చెన్నైలోని క్రైస్తవ సంఘ ప్రతినిధిగ జెల్లిన ఏ. హెచ్. చారయ్యప్పగారు మాట్లాడుచున్నప్పుడు, ఆంగ్ల పరి పాలనము క్రింద ఎవరి ఇష్టము వచ్చినట్లు వారు దైవారాధన చేసికొనవచ్చును. ఈ మహాస్వాతంత్ర్యమును వారు ప్రసా దించిరి. క్రైస్తవులను బ్రాహ్మణులకు గట్టుదు. నలుగురికం టే వారికి ఎక్కువయ్యెదగములు మును సుని యుండవలయును. వర్తమానము లిట్టి పోవుచున్నదని చెప్పుటంత సరికాదు. తేక ములో నింకను విద్యాసౌకర్యములు చేయవలయునని వారు కోరి రి. క్రైస్తవుల నితరులు బాధించకుండ చేయవలయును. పౌరీ వర్తము వారికిని సమాధికార ముండవలయును. వారు కుల పౌరీనిధ్యమును కోరుతున్నారని అన్నీయోద్యోగములు బ్రాహ్మణులకే యుండవలయును. బ్రాహ్మణులకు ఉద్యో గములు దొరకును. ఉద్యోగము లందున్న బ్రాహ్మణులకు అధికార ము చెలాయించు నెడల వారు క్రైస్తవులను తిన్నగ చేయదు.

విల్ ధార్మి గారి యువన్యాసము

లండను, ఆగష్టు 16:— వార్తాపత్రికలో నేపనలు సోపానములకు వారసత్వమునకు పార్లమెంటు సభ్యులగు విల్ ధార్మి గారిట్లు చెప్పిరి. “నీజమైన ప్రజాస్వాతంత్ర్యపునర్నిర్మాణ విధానము నడపింపగలగుట కర్హులగురించి ప్రజలకు మంచి విద్యయు నుత్తములు సుసగలము నెడల భర్తృకర్తృత్వాదు లును, గుర్ర ఏర్పాటులును నకంపకలవు. ధార్మి గారు, బోల్షి లిస్టులోని దృఢముగ నెదిరించిరి.

లింగాలై మరగుచువు మరణించెను.

మూల్యానాక.

లండను, ఆగష్టు 16:— ఇండియాలో బయలుతరి మెన పోటేమియలో నైకుల నెక్కించుకొని వైమాత్యులో నాగి న మూల్యానాకలో 500 మంది వ్యాధిగ్రస్తులుగ నుండిరి. వారి లో ఆరుగురు మరణము నొందిరి.

కెనడా

యవరాజుగారి ప్రయాణము.

నెంటువాను, ఆగష్టు 16:— నేల్సు యవరాజుగారు న్యూజిల్లాండ్ లో విడిసిరి. అధికారము వారికి విందొసరిం చిరి. తమయువన్యాసమునందు వారిట్లు చెప్పిరి: ఇంటికి వచ్చి గండులకు చాలసంతోషముగ నున్నది. కెనడాకే తెలుసు కిదియే ప్రభుత్వమునకు నే సంత క్రొత్తవాడను కానుకరంగ ముండునెడ కేనేదియనుట వెక్కువయితి నేను చాలవిశేష ముగ తిరిగి అనేకమందితో నేనుచేసిని: మనమునందును

ఆత్మయందును మీకు నన్ను కెనడాకే మునిగ నే భావించు ము యును. కెనడావారిలో చేసిన స్నేహమునకు నాకు చాలసంతోషముగ నున్నది. ఇంక నెక్కువమందితో నేనుచేసిని చేయవలయునను కోరిక ప్రబలముగ నున్నది. నేనుచేసినకు తగినరీతిని ప్రకర్తించుటకు నే నెల్లప్పుడును ప్రయత్నించు చుండును.

ఫ్రాన్సు

మిత్రముండలి మేనియా.

మిత్రముండలి ప్రభుత్వము.

పారిస్, ఆగష్టు 15:— యుద్ధవ్యవహార సభ వారు మేనియావారి ప్రభుత్వమునకు సమాధానమును పంపుచు సభ వారు మాంగరిమయమై యేర్పరచిన కార్యవిధానము ననుసరించి మేనియావారు పనిచేయుట కుద్దేశించుచు నకు తమసంకల్పము తెలిపిరి. ఆవిర్భవములను బుడాపెట్టు నగ రము నందలి తమపైకవర్తము ద్వారా మేనియా వారికి తెలియజేసియుండిరి. ఆవిర్భవప్రకారము మేనియావారు చరించుచున్న యుద్ధసభ వారు తలచుచున్నారు. మాంగరిమయ కులకు నిరాశ్రితులగు జేయుటకును, కొద్దిమంది విడత పైకులతో జేయునందు కాంతిని రక్షించుటకును, మాంగరిమయ ప్రకారమును గ్రహించుటకును, జేరాంగిరత వ్యవహార ములం జేమాత్రమును ప్రమేయము కలిగించుటకునుట కును ప్రస్తుతము మిత్రముండలి వారకులందరినీ దలచిన కార్య విధానపు వివరములను మూడు మూడు మేనియా వారికి తెలిపియుండిరి. రైలుపేటకును, వ్యవసాయమునకును కావల సిన సామగ్రిని తమవులను ప్రస్తుతము మేనియావారు తీసి కొనుటకు వీలులేదు. మాంగరిమయ చెల్లింపులనైన నెట్లపరిహర మును సందిగభవారే నిర్ణయించుటకు మాట్లాడుట. ఎకరెరికి ఎంత రావలసియుండునో మాడ వారే నిర్ణయించుటకు స్వాతంత్ర్యము కలదు. కాని ఇతరుల కామాట్లాడుట. మేని యా కేంత వాటారావలయునో మేనియా నైపుణుగాని ప్రభుత్వముగాని నిర్ణయించుట కధికారములేదు. మాంగరివారి ఆదాయపునతి యంతయు మిత్రముండలికి సమానముగ హామి గనున్నది.

అమెరికా

ఇంగ్లాండు మెక్సికోలు.

ఆంగ్ల రాజుబారిని హమ్మముట

న్యూయార్క్, ఆగష్టు 17:— వాషింగ్టను నగరము లోని ఆస్సోసియేటెడు ప్రెసు విలేజును ఇట్లు తెలియజే యుచున్నాడు:— మెక్సికో నగరమునందు తమిస్సగారు ఆంగ్ల రాజుబారిగ నుండిరి. వారు జేకము పదిలిపోయెను పని జనరలు కరాంజా ఉత్తరపు చేసెను. అట్లెందుకు ఉత్త రపు చేసెనో తెలిపలేదు.

రెయిల్వే సమస్యలు.

న్యూయార్క్, ఆగష్టు 17:— మాట్లాడుట ప్రాంట్స్ లకుమధ్య రెయిలుబా డ్లాగిపోయినది. పనివారు సమస్యకట్టిరి. ఆ రెయిలుబండ్లలో ప్రతిదినమును 80 లక్షలరూపి ప్రయాణ ముచేయుచుండెడివారు. మోటారుబండ్లలో రాకపోకలను జరుపుటకు న్యూయార్క్ మేయరుగారు ప్రయత్నము లొన రించుచున్నారు. యుద్ధకాలమున 800 మోటారుబండ్ల సౌక గిరి. కొంతమంది స్వంతమోటారులను తగుపాటి అద్దెలకు నడుపుచున్నారు.

ఆఫ్రికా

డాన్యుబునదిలో ఆంగ్ల నౌకలు.

బుడాపెట్టు, ఆగష్టు 16:— కుక్వారమునాడు డాన్యుబునదిలోని ఆంగ్ల నౌకలు వచ్చినవి. అక్కడిపడకల రాకపోకల నవి కనిపెట్టుచుండును. ఆంగ్ల నావికులను ప్రజలు చూచి తమసంతోషమును ప్రకటించిరి.

బోల్షివిక్కుల దుర్గయుములు.

బుడాపెట్టు, ఆగష్టు 18:— బోల్షివిక్కుల సేన కిదివరకు సేనానిగనుండిన కాంతినిమకు విచారణచేసిరి. ఆవిచారణ నిన్ను ను పోలీసువారి పౌధానకార్యాలయమునందు జరిగెను. మేని యములు ఖయిదీని కొట్టివట్టు కనుపించుచుండెను. ఎంతోమం ది సాక్షులు గడిలో నుండిరి. దుర్గావెంటెలు పట్టణములో ఖయిదీ ఉత్తరపునది 800 మందిని కదించిరి. సాక్షులెన్నియో గంగలు చెప్పిరి. అందులోనిది ముఖ్యమైనది. రాను నేరము

చేయలేదని ఖయిదీ చెప్పుకొనెను. బోల్షివిక్కు ప్రభుత్వమువారి యుత్తరపుభికారము తాను సంపరింపినట్లుచెప్పెను. బోల్షి విక్కులు మాత్రమేసిన వారికేము తెన్నియో డాన్యుబునది నుండి తీసినట్లు పోలీసు పౌధానకారిలో మాట్లాడగా చెప్పెను. అందులో వైద్యపండితుని కనుకూడ దొరకెను.

ఇటలీ

ఇటలీయుద్ధనాక.

లండను, ఆగష్టు 17:— నూతనముగాలన కొకనాక అడ్డుగ పడియున్నదని ఇదివర కొక సంవత్సరముచెప్పెను. అనాక యిటలీవారిది. యుద్ధనాక పేరు బాసిల్గా. అది ప్రేలిపోయిన కొక ఆగష్టు 18.

జర్మను

బ్రిటిషు ఆక్రమణనైపుణ్యము.

కోలోన్, ఆగష్టు 17:— బ్రిటిషు ఆక్రమణనైపుణ్యం దలి నైపుణ్యము విశేషముగ విడువబడుచున్నది. ఒకొక్క మారనేక కటాలముల బ్రిటిషు దివులకు మరలుచున్నవి. కొక లకు సహాయమునరింప గోరు నైపుణ్యము పూర్తిచేయు మిదనే అట్లు చేయునట్లు బ్రిటిషు నైపుణ్యకారకు లవకాము నిర్మి చున్నారు.

రష్యా

బోల్షివిక్కుల సిద్ధి.

లండను, ఆగష్టు 15:— రష్యాలోందలి బోల్షివిక్కు ప్రభుత్వసిద్ధి నానాటికి దుర్భరముచున్నది. బుడాపెట్టు నందలి స్థితిగతులును, బేలాహునగారి కరాజయమును బోల్షి విక్కు నైపుణ్యము చాల అదైర్యమును భయమును గలిగించినది. బోల్షివిక్కు ప్రభుత్వమును మరల దృఢపరచుచుండును ఉద్దేశ్య ముతో వివిధ కక్షల వారు సభల కాహ్వానింపబ డిరి. వెనుగారు మాస్కోనగరమునకును, రాకేయస్కోగారు రీపునకును బోల్షివిక్కు సభ్యుల కాహ్వానించిరి. జనరలు డెనికిగారి నైపుణ్యము పోల్షావానత్తరమునకే బోల్షివిక్కు నైపుణ్యములను చాలబాధించుచున్నది. కేపుసమీక్షమున కొంత మంది రైతులు తిరుగుబాటుచేయుటకులను యుక్రేయను లొనర్చు అనస్కందనమునకు బాగుగ నిలవజాలరున్నారు. లోవులో కావలి నైపుణ్యములన్నియు చుట్టుచుట్టుచుండ కేపును సంరక్షించుటకుగూడ ప్రయత్నము లొనరింపజాలరున్నారు.

తపాలాద్వారా కోటియండికి గణితావధానము.

నోటీసు.

ఇన్ని భిన్నములయేముట వడ్డీలెక్కలు మొదలగు లెక్కలను ఆనేకమందికి ఒకటే జవాబు వచ్చునట్లును, నేర్వేరు జవాబువచ్చునట్లును, వారు వారు కోరిన జవాబులు వచ్చునట్లును ఈ మూడు విధముల లెక్కల నిచ్చుట ఎటుకూడినను వారు వారు కోరిన సంఖ్యలు వచ్చునట్లు 16, 25 గుర్తుల పేజీకే నేర్పర్చును భర్తీచేయుట వడ్డీలెక్కలో సగమును బహుజనమును కోరుకొనిచ్చి మిగిలిన సగమును భర్తీచేసి అం దలికొకటే జవాబు జవాబు వచ్చునట్లు లెక్కలనిచ్చుట కోరిన తేదీని చూపుట కోరిన వారమును చెప్పుట మొదలగు 17 విషయములలో రాబోవు సెప్టెంబరు 15 తేదీన గణితావధాన ము జరుపబడును. ఈ విధియునుజూచి ఆసందింప గోరువారు రాబోవు సెప్టెంబరు 1-న తేదీలోగా ఈ క్రింద జేవ్రాము చేసినవారికి 8 అదాలు మట్టుకు బంపకలెను. సెప్టెంబరు 1 తేదీకే పంపువారి కొక 4000 సంవత్సరముల కాలెడ రుచి తముగా పంపబడును. పేరు వైవిలాసము విశేషము వ్రాయవలెను. ఈ విషయములను గురించి వివరము గోరువారు 2 అదాలపాస్టుబిల్ల పంపి కనుక్కొనవచ్చును. ఏబట్టు రు 5లకు 11 అప్పి కేవలముల రు 25లకు 57 ను రు 50 లకు 115 ను రు 250 లకు 577 ను ఈ విధముగ పంపవచ్చును. ఇట్లు నుజువిధేయుడు పాంచాళవరపు వెంకటసుబ్బారావు. శ్రీ ఆంజనేయస్వామివారి వీధి, కంగోలు, గుంటూరు జిల్లా.

(2) కుమ్మరొగమున కమూల్యముగు ముందు. ఇది మిగుల హాస్యకరముగు ముందు. తది తమనైపుణ్యము రాయుటకుల తెల్లని మచ్చలు, అట్లుకాక చర్మము వై మరయేభమైన రంగులను నిర్మాణముచేయును ముఖ్యముగా వీ కొగమునకు బ్రాతీసికొను (భాతరకు) కుం దిదియే దీనికల టిన్ను 1-కి తపాలా చార్జీతో సహా రూ. 4-8-0. 1646] Dr. W. N. Dixit, Merchant, Poona City.

విద్యాంధు దేశము: శాంతి

సంధివిల్లుల గూర్చి గతసోమవారమునాడు జరిగిన చర్చ నుబట్టి విద్యాంధు దేశ విషయమున ప్రభుత్వమువారి కెట్టి విధానమును లేనట్లు స్పష్టమగుచున్నది. విద్యాంధు దేశ పాలనమున కెట్టి నిర్మాణ విధానమును లేకుండుట పూర్వకము; మరియు ప్రభుత్వమువారి విషయమున మొదట కృషి నలువక పోయినయెడల ఇతరులైన నదికిగడంగుట వలసరము. లేకటి దినమున ఈ సమస్యను ప్రస్తావించున తుపరించు కొన్ని నూతనములను మేము నిర్వచించెదము. ప్రపంచ శాంతిని సహజముగాను నుంచబడినపుడు, విద్యాంధు దేశ శాంతి కెట్టి యధికారము కలదని పలికిన విద్యాంధు సభ్యుల యెడల మాకు సానుభూతి గలదు. కాని ఆంధ్రప్రదేశ్ నందు ప్రత్యేకమున విద్యాంధు సమస్యను పరిష్కార నూతనములను కొనసాగించు చీరు కొరకు ధీమాలు గాదు. విద్యాంధు సమస్య గ్రహించు రాజనీతిజ్ఞులు పరిష్కరింపవలసినది. శాంతి ప్రభుత్వమున స్వీకృతమునందే యుండవలెను. కడతెచ్చయెదు సంగతిని సులభమునందే యు ప్రపంచ శాంతి కై మనము శ్రమింపవలెను. దేవులందే, ఈ దీవులలోనే తీర్చియకు ఆంధ్ర వ్యాపించి ముందుట మాస్యమైనది. వివిధ సమస్య మన స్వతంత్రములను మార్చిమేగాక మన ఆంధ్రప్రదేశ్ సంబంధములను గూడ మార్పు మొందించుచుండుటచే నిది కార్యకలకముకంటె సుఖము తీర్చిమైనదని అంగీకరింపక తప్పదు. స్వామి సుధి మొత్తముమీద పులికందరముకు సంకృతికరముగ నున్నదని చెప్పవలెను. ఇదియే ప్రజల మానసములను కలవరపరుచుచున్నది. ఈవిషయము చర్చకు విద్యాంధు దేశమువలన పొందిన ఖర్చును పోషించు. సంగ్రామ సమస్య భావిస్తే నిర్ణయమునకు వచ్చుచున్నది. సోమవారమున జరిగిన చర్చలన, మనమింతటికిందీ మాత్రమునామలతోడను, మాత్రమునామలతోడను భావనకులను నెదుర్కొనవలయునని తెల్లము కాకపోదు.

లాయడు బాడ్లిగారి యంతస్యము భూతకాల చరిత్రమునాడు గలది. సంగ్రామమున తుట్టుకుదకు మనకు సంపూర్ణ విజయము కలిగినది. ఈ విజయమునకు ప్రభుత్వము కంటె ప్రజలే యుక్తుడు కారణభూతులని చెప్పవలసియున్నది. ప్రజల దృఢాభిప్రాయములను ప్రభుత్వమువారి బలము కలిగినది. దీని ముగిసిన సంధియేర్పాటులయందు ప్రభుత్వము జనించినది. సంగ్రామ సమయమున గూడ ప్రజలకును, ప్రభుత్వమునకును గల అన్యోన్యసహకారము తెల్లమైనది. సంధి సమరూపిణిలోనే స్థితిగతులు మారినవి. అప్పుడు పాలనా యంత్రాంగమునామలను బలపరచు మనము కాలకై నను అందోళన ముదయించినది. కాని యంతరమున ప్రభుత్వము వాగివిషయమున నామలకర్మము వహించు కత్తిని బావరై విద్యాంధు దేశ విషయమున లాయడు బాడ్లిగారి యంతస్యము నందలి వాదములు నర్తకమునై, తీర్మానములు అసంకృతికరములై యున్నవి. విద్యాంధు దేశ ప్రభుత్వలేకయున్న దనియు, అది యేకపాతీయక నందలేదనియు మీరు తెలిసిరి. ఎంతవరకు స్వయం నిర్ణయమునామి మి దేశమున కనుక క్రిందపక్షములనుగో యను విషయము గూర్చి మామూలు వాదములే మీరు పలికి యుండిరి. ఆతి సమీక్షముననున్న విద్యాంధు, దీనిననుకూలముల నిరంతరవిభేదములందుటకు మీరు చింతించిరి. అంతటితో మీరు పని అగినది. ఈ విషయముగూర్చి మీరు తమ విచారమును తెల్లపెట్టిరి. కానియది కార్యచరణయోగ్య మగు విషయము. ప్రస్తుతము విద్యాంధు దేశమునెడల జాతు భావము సంగ్రామసమయమున జూపిన యెడల జర్మనులు చాలకాలము క్రిందటనే లండను నగరమునకు విచ్చేసియున్నారు. వివిధ సమస్య కలిగినమైనదే! కాని మనము రాజనీతిజ్ఞులను, ప్రభుత్వములను ఇట్టి సమస్యలను పరిష్కరించుటకే యేర్పరచితిమి కాని, మీని గూర్చి విచారించుచు కాలమును వ్యయపరచుటకు గాదు.

ప్రభుత్వమువారి అలస్యమునకు విద్యాంధు దేశ విషయము మాత్రమే యాదాపరణముగాదు. దేశపుటార్థి కనీసము స్వయంమీద ప్రభుత్వమువారు సామర్థ్యమును చూపుటలేదు; అంతకంటె మెట్టి స్వరహరములను నిర్ణయించు సందర్భవిధానము అతలంబింపబడుచున్నది. సంఘసంస్కరణవిషయమున గూడ తెట్టి విధానమును నిర్దేశము కాలేదు. మనకార్య విధానమునగూడ తెట్టి నూత్రియము గోచరించుటలేదు. మన పరిస్థితివిషయమును ఆలించుచున్నాము. ఇది యెల్లపుడును అపొంతము! దూరదృష్టిలేయే, అవసరమగుచున్న

తొందర కార్యచరణమునకు గడంగుకద్దతి మన కిదివరకు చాల నువ్వరించినది. కాని యందుములమున నపొంతములు కలుపు. ముగ్ధులుగనే మనమనకుల నన్నిటిని దూరదృష్టితో పరిష్కరింపవలెననియెడల సంతకలభివాంక్షముగ నుండును. దూరదృష్టితో, రానున్న విషయములను గ్రహించుట వలసరము. తేజావల్లె మను గుర్తించుట వలసరము. భావము గలిగియున్నప్పుడు, ప్రభుత్వమువారికిను తెట్టినిర్దేశ పాలనావిధానము గాని, ఆదర్శములు గాని లేక ప్రాతకద్దతులను వట్టుకొనియే యూసులాడుచున్నారే ఈనడుమ రాజనీతియు గూర్చియు రాజనీతిజ్ఞుల గూర్చియు తేజావల్లె భావముల నుండు పరితరము కలిగినది ప్రభుత్వమువారికెట్టి తగ్గినది. పాలనలు తమ కార్యములవలన తయ్యము సమర్థించుకొనవలెను ప్రభుత్వమువారి యొక్కయు సుధిగము లగునరకును కొంతవేది ముందుకు మందినది కొందరు తెలుపుదురు. కాని, ప్రభుత్వమువారు మిన్నకున్నప్పుడు వారికి నుడువుటకేమియులేదని అనుభవప్రాయముగ మనకు తెలియును. తేనియెడల విద్యాంధు దేశ పాలనమున మనకు గలిగిన అపజయముగూర్చి ప్రపంచమందంతటను అల్లకిచేయుచున్న సమయమున మిగుల ప్రాచీనమును, కలిగినమును అగు నీసమస్యను పరిష్కరించుటకు బదులు మరేయి మూలభావమును వహించుటయందు దిగ్ధమేమి!—“లండను తెచ్చు” తత్త్వము.

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస
జనతేజావల్లెలు. కైలిమలభము. (కలిగినము కలిగినదిగినది. కొద్ది కలుముమత్రము మిగిలియున్నది. కర్వపమడు (తలి 1-1 యు 0-12-0, పోస్టేజి యు 0-8-0. శ్రీ రామకృష్ణమందిరం, గొడుగుపేట, మచిలీపట్నం. (1700)

Seeds & Plants.

నానావిధ చెట్లదీనునులు.

మెడల్యు పొందిన నేలం గ్రేడ్ మామిడి చెట్లు తలు విధమైన చెట్లదీనునులు యింక అనేక విధములయిన మొక్కల దీనులు నీరు, కాలు, కాయకూరలు, విత్తనములు నరకును విక్రయింపబడును. కాలసిన కాయ అర్థదా స్తాంతు పంపితే, వరుముతో ఇంగ్లీషు తెలుగు క్యాట్రులకు కంతుతాము కాబులు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.
ఎస్. కె. ఐ. క్యాడర్ మీరాసాపేట
(1718) విత్తనములు, మొక్కరత్తడు, నేలం.

మల్లుచీరలు
అంగకత్తెములు 1-1 యు 8-8-0 యధుర మల్లుచీర చాయకు గ్యారంటీ. 16 మూల నిడివి 2 1/2 మూర వెడల్యు చీర 1 కొనువారికి ఎలక్ట్రిక్ కండాలదండ 1 ఇళాం. మీర 1-1 కేల యు 4-8-0. టెన్సినియో పార్సీచీరలు అందమైన పువ్వులు వేసినవి (మూరంగులుగలవి) చీర 1-1 యు 7-4-0. వాలామచీర చీర 1-1 యు 4-8-0 నాకాయలకరం వట్టుకొంగు జలతాన సహా చీర 1-1 యు 5-8-0 కలకత్తా కాఫీలరు సాదా 1-1 యు. 8
(580) బహునియ (చేడించు కంపెనీ, సాపుకాయపేట, మదరాసు.

ప్రకటన
మహా మహావాక్యాయ కొక్కండ వెంకటరత్న కవి నిరతికమలైన అనుదీకమలైన ఈక్రింది గ్రంథములు గలవు. అంభో భాసాభిమాన తెగలైననీ గ్రంథముల నమ్మకయించుట వెల్లడలేని వెంకటరత్న కవి కుటుంబమునకు దగిన భవనహాయములేనీ గ్రంథముల విషయమై సర్వస్వాంతర్యములను బడయగలరు. అందువలన భాసా నేతమ కేయలయును నిస్సహాయ నీతియందున్న వెంకటరత్న కవిగారి కుటుంబమునకు సహాయము చేయుటయును రెండు శుకృతములు గలుగ గలవు.
1 శ్రీమతి మాధవము (నాటకము) 2 ఘటి శాచలమహాత్మ్యము (ప్రబంధము) 3 అజామిలో సాఖ్యానము, (యక్షగానము) 4 సత్యనారాయణపాదము (ప్రబంధము).
ఈ విషయమై వివరములను తెలిసికొన గోరువారు క్రింది విరువామాకు వ్రాసికొనవలయును.
వెంకటరత్న కవి గ్రంథములు
అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
తంబునెట్టి పేర్, మద్రాసు.

మలయ చందనము

(1251) మలయ చందనము మలయ చందనమును ఎవరికి తెలియదు. అట్లయు లేదు ఏమి కాని మున్నగు కళావిశిష్టతల వలనను. ఈ చందనము మలయచందనము ఎంతో తెలుపు, వచ్చు లను మూలము నుండియు మలయచందనము మున్నగు మూలము. దీని 1-1 2-0-0 కంపెనీ పార్సీ, రామండ్రి.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము
ఆరోగ్యమున కార్యకర్తలమును పొంగుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధములను అనుసరించుటవలన నీ కలగ గుచున్నది. ఈ పుస్తకమున ఆరోగ్యమును ముగ్ధులకు కలిగివేసే కరీరసాఖ్యమును దృఢపాత్రమును, ఆయనకర్మదీని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇతరముగా నీయబడును. పోస్టుచార్జి యు మే మే భరించి కంపెనీ ను. వెంటనే వ్రాయకొరెదము. (219)
వైద్యశాస్త్ర ములేతెంతర్ గోవిందశి, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయం, 157, బాద్యోమద్రాస్

శ్రీమదాంధ్ర శ్రీభాష్యము
గ్రంథకర్త కావ్యరత్న, వేదాంత రత్న, శేఖరతీర్థ వేదాంత వాచసపత్ని శ్రీమాకంధాదై శేషచార్యులవారు. ఇయ్యది శ్రీ రామానుజ నిరతికమై శ్రీ భాష్యంబని పరిస్థితి కక్కిన బ్రహ్మసూక్తి భాష్యమునకు సరియయిన తెనుగు. విశిష్టాద్యైక సిద్ధాంతమును తెలిసికొనుటకు ఎవ్వర యువయుక్త మయినదిగాను శ్రీ వాచసపత్ని దేవ్యార్ ప్తామి మొదలగు పెద్దలచే పోషించెదము. ఇది సంచిక 1-కి 80 పేజీలు గల 16 సంచికలుగా రాయల్ ప్రెస్ ను మంజూరీగా కాగితములమీదు అచ్చువేయబడుచున్నది ఇంతవరకు 8 సంచికలు ముద్రించెదము. ఈ 8 సంచికలను పుచ్చుకొని చందా వాడలు గాం శేషచార్యులకు కక్కిర సంచికలు మానం 1-కి ఒక సంధిక కంతుక వివేచ్యాగా పంపబడును.
వలయువారి కిక్రింది విలసమునకు వ్రాయును.
యమ్. ఆర్. చంద్రా అండ్ కంపెనీ.
వై నాబజారు రోడ్డు, మద్రాస్.

హాళ్యపు వేంకటాచలవణితులవారి ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు.

1. లక్ష్మీవిలాసరసము:—లక్ష్మీవేంకట శ్రీనివాస లక్ష్మీవిలాస రసమువలన నిరోధియై యున్నార ఒక మొక లక్ష్మీవిలాస రసముగల నీసా తమయొద్ద నుండేదే శ్రీ వేంకటేశ్వరమైన సిద్ధాంతము వేంకటేశ్వర వాక్య సంతోషముగ లభ్యమగు. దినబర్హము, మూడోకా బాల్మిక భగవంతులు, గన్ని పారము మొదలగునవి కర్మక గుణములను నీసా 1-1 1-0-0, 5-1 1 ఇళాం. (594)
2. క్రినివాస తెలుగు:—శ్రీనివాస గ్రంథము, సంయుగ కొద్ది పోవుటకును ముదిరెదము. నీసా 1-1 0-8-0, 5-1 1 ఇళాం
3. క్షత్వాన రాసరం:—శ్రీనివాస నేరించినవృత్తికండియే మూత్రమున కట్టక (కలరా) బాంతిభేది, కీరభేది, అశిర్ల శేతులు శుభము కాగలరు. నీసా 1-1 1-0-0, 5-1 1 ఇళాం
4. బాలసుఖోదము:—బిడ్డలకు బలకారి, తియ్యక మును. మంజుషా, మలబద్ధము, అశిర్ల భేది, కృతకము, కడు తృప్తి ముందుం. ఆకలితీవ్రంతుండు మొదలగునవి గుణములు కిడ్డలు తృప్తిగలవారగుదురు. నీసా 1-1 0-12-0, 5-1 1 ఇళాం
5. సోకామయధార కస్తూరిమూత్రము:—బిడ్డలకు తయ్యము మదిరివవారికి, బాలింతలకు ఈ త్రవ గుణ కాశి. మంజుషా, వడికము, వర్ష, బశిర్ల శేతు, కీర కాశం, పార్శ్వవా ముఖ, మలబద్ధం, శ్వరం, వతిబర్హము, మర్మలము మొదలగు యింక అనేక రోగములను మనములేముక (801)

150 మూత్రము గల నీసా 0-4 0
తపాలు కర్మతో 6-1 1-8-0
" " 12-1 2-18-0
" " 25-1 5-8-0
(తలి వ్రావధుతో మాన అనుసానము తిరుగుక కంతుకమును, శ్రీ నీశా రామన వైద్యశాల, మద్రాసు)

